

EUROPA SAMLING

Baggrundsmateriale

WE DO
DEMOCRACY

radikale B

HAR MODTAGET TILSKUD FRA
EUROPA
nævnet

Introduktion

Debatindlæg i Politiken 10. april 2021

Håbets politik - sådan bliver Europa en grøn supermagt

Af Bjarke Møller

Den Europæiske Union står ved en historisk skillevej. I 2020'erne kan vi ikke længere vælge business as usual. Vi skal finde en ny strategisk retning på et tidspunkt, hvor Europa er udfordret af flere muterende megakriser, og der er alvorlig risiko for øget kaos, politisk og økonomisk turbulens. Den gamle sociale kontrakt er udfordret på grund af stigende uligheder mellem medlemslandene og i de enkelte nationer. Efter coronakrisen befinder vi os i den værste økonomiske krise i 100 år, og vores samfund har aldrig været så gældsatte før. Men vi kan ikke spare os ud af denne krise og de andre forbundne kriser, der gensidigt forstærker hinanden. I de kommende år kræves massive investeringer i en grøn omstilling af økonomien, så Europa for alvor kan gøre noget ved klimaforandringerne, der er den største og farligste af de muterende megakriser. Vender EU27-regeringerne og unionen tilbage til sparevejen, og søger de at gennemtvunge den fra toppen med teknokratiske og elitære diktater, som under finanskrisen, vil det stensikkert føre til nye folkelige oprør. (..)

Illiberale demokrater og andre autoritære magthavere vil stå i kø for at levere enkle svar på de komplekse kriser, som har skabt dybe bekymringer i befolkningen, og som flertallet længe har ønsket, at EU skal gøre noget ved. Men i stedet for et styrket EU-samarbejde risikerer vi en renationalisering og fragmentering af EU indefra. De autoritære og illiberale kræfter vil besætte de demokratiske institutioner i nationalstaterne for at forvandle dem til deres egne magtinstrumenter, og de vil søge at mobilisere vælgerne på frygtens politik med stort F: Frygt for indvandrere, frygt for terrorisme, frygt for tab af national identitet, frygt for tab af social og økonomisk status, frygt for tab af kontrol og frygt for globaliseringen.

I frygtens politik vil ikke mindst de autoritære politikere, der lover borgerne at genskabe tryghed, sikkerhed og den gamle orden, stortrives. Risikoen er, at denne frygt også fører os tilbage til den nationale stats bunkermentalitet og protektionisme, hvor andre nationer og udefrakommende folk opfattes og italesættes som trusler mod den nationale identitet og kultur. Patriotismen vil blomstre i tale og gerning. Og den kan meget nemt slå om i en floromvunden retorik, hvor der stilles stadig mere detaljerede krav til, hvordan rigtig patriotiske borgere bør opføre sig i hjerte, sjæl og kulturel adfærd. Det er sket før, og det kan ske igen. (..)

Ingen af de nationale varianter af frygtens politik giver et holdbart og effektivt svar på de grænseoverskridende udfordringer, som demokratiet står overfor på grund af klimaforandringerne, globaliseringen, finansmarkederne, massemigration og nye geopolitiske trusler. Vi kan ikke løse dem ved at svække EU og satse på et mellemstatsligt

samarbejde med suveræne nationalstater. Det vil blot føre til øget politisk magtesløshed i de enkelte lande, da nationalstaten ikke længere er det rette niveau til at tøjle de globale markeds kræfter eller at løse grænseoverskridende kriser. "EU kan være en løsning på denne udfordring. I stedet for at blive betragtet som en trussel mod nation-staternes interesser, kan den skabe betingelserne for deres overlevelse i en globaliseret verden," mener demokratiforskeren, Chantal Mouffe. Vi har brug for en ny politisk vision for Europa, der skaber håb og en ny tro på fremtiden.(..)

En fundamental forudsætning for at genskabe den folkelige tillid og stimulere håbet er en ny demokratipagt, der knytter de europæiske borgere tættere til hinanden, så EU ikke bare opfattes som et topstyret eliteprojekt, der er sat i verden for styre relationerne mellem staterne, men også bygger på et stærkt demokratisk engagement fra neden.

Den anden forudsætning er en ny grøn pagt, der ikke bygger på fossil afbrænding og fortsat destruktion af miljøet og klimaet, men sikrer grøn omstilling i stor skala til gavn for klimaet og biodiversiteten, som det fremtidige levestandard og den menneskelige suverænitet er så afhængig af. EU's Green Deal skal mangedobles, så vi i Europa kan omstille helt til en nulemissionsøkonomi i de næste par årtier.

Den tredje forudsætning er en ny socialpagt, der giver europæerne social tryghed, opkræver skatter til en solidarisk EU-udvidelse af de nationale velfærdsmodeller og sikrer borgerne gode og solide arbejdspladser. I stedet for de gamle stramme økonomiske sparedoktriner og mere finansialisering skal vi lave langsigtede, bæredygtige og offensive investeringer i den fremtid, som vi ønsker, vores børn og børnebørn skal leve i. Vi skal investere meget mere i forskning, uddannelse og bæredygtig infrastruktur, så Europa kan bevare sin konkurrencedygtighed og genvinde sin teknologiske autonomi.

I 2020'erne kan der udvikles et attraktivt demokratisk, grønt, socialt og økonomisk bæredygtigt europæisk alternativ, der giver borgerne mere sikkerhed i en verden præget af øget geopolitisk uorden, finansiell spekulation, ureguleret hyperkapitalisme, fossil destruktion, krige og folkevandringer. I stedet for at længes nostalgisk tilbage til nationalstaten og forsøge sig i frygtens politik skal vi i Europa sætte alle kræfter ind på at udvikle en håbets politik, hvor kræfterne samles på tværs af de gamle grænser, så vi kan gennemføre en ambitiøs og progressiv europæisk reformpolitik, der skaber en bedre og mere håbefuldt fremtid for os alle. EU er ikke del af problemet, men en del af løsningen på det tab af national suverænitet og politisk kontrol, som mange borgere har oplevet i takt med globaliseringen.

Europa Samlingens opgave

Tillykke!

Du er ét af de 24 medlemmer af Europa Samling.

Europa Samling er et midlertidigt sammensat deliberativt borgerpanel igangsat af Radikale Venstres politikere og bestående af 24 borgere udvalgt på baggrund af følgende parametre - alder, køn, uddannelse og partipolitisk tilhørsforhold.

Hvorfor Europa Samling?

Klimaforandringer, corona, migration og en europæisk økonomi på standby. Udfordringerne tårner sig op. Alt imens mange borgere føler sig afkoblede fra den politiske proces.

Vi ønsker at gentænke den demokratiske samtale. Ikke mindst om Europa, der – uagtet holdningen hertil – har stor indflydelse på danskernes hverdag.

Derfor sætter vi *Europa Samling*, der har til formål at øge borgernes kendskab til EU herunder dets institutioner, parlamentariske arbejde og implikationer for danskernes liv med henblik på at øge kendskabet og bevidstheden om EU i Danmark.

Europa Samling er nedsat ud fra et deliberativt princip, hvor deltagerne er udvalgt på baggrund af en række kriterier og dermed afspejler et repræsentativt udsnit af den danske befolkning. Vi oplever, at den demokratiske samtale er døet ud. Reduceret til hurtige punchlines og ingen reel substans. Derfor er vi nødt til at højne vidensniveauet om EU, men også skabe et forum, hvor folk i fællesskab kan diskutere og udforme deres holdninger om, hvad de egentlig ønsker for Danmark i EU.

Europa Samlingens opgave

Som hverdagseksperter skal medlemmerne i Europa Samlingen sammen forsøge at besvare og komme med anbefalinger til følgende kerneopgave, som Radikale Venstres politikere har stillet:

Vi har brug for jeres hjælp til at undersøge hvad EU betyder for danskerne og for Danmark. Konkret skal I 24 medlemmer af Europa Samling pege på temaer, ideer og løsninger til:

- *Hvordan Danmark og Europa bedst kan møde de fælles udfordringer og muligheder i det 21. århundrede?*
- *Hvordan kan Europa være med til at understøtte et liv, der er meningsfyldt, for danskerne på tværs af alder, geografiske skel og livssyn?”.*

Din opgave

Din opgave i Europa Samling bliver at indgå i et dialogforløb, hvor du selv bliver klogere på EU ved at høre fra eksperter og interessenter, drøfte centrale europapolitiske spørgsmål med de øvrige deltagere på tværs af uenigheder og forskelligheder, samt beskrive hvordan Europa kan være med til at gøre danskernes liv mere meningsfulde. I vil ikke mindst udarbejde en samlet anbefaling til politikere på vegne af Danmarks borgere.

Undervejs i forløbet får du og de andre medlemmer uafhængige ekspertindlæg for at opnå en dybere indsigt og bredere forståelse for problemstillingens udfordringer og potentialer. Og sammen når de frem til en fælles samlet anbefaling.

Det er herefter politikernes opgave at træffe kvalificerede valg og løsninger på den udpegede problemstilling, på baggrund af bl.a. Europa Samlingens anbefalinger.

Europa Samlingens mandat

Politikerne fra Radikale Venstre giver Europa Samlingen følgende mandat, hvis betingelser Radikale Venstre forpligter sig på:

- Give Europa Samlingens mandat til at udarbejde en uvildig anbefaling om det kernespørgsmål, som det er sat i verden for at arbejde med.
- Sikre etableringen af en uafhængig ekspertgruppe, der skal bistå borgernes arbejde og sikre, at der inviteres uvildige og uafhængige ekspertrådgivere i løbet af Europa Samlingens arbejde.
- Gøre omverdenen opmærksom på den indsats Europa Samlingens medlemmer har foretaget sig, samt sikre at flest mulige stemmer indgår i samlingens arbejde.
- Forpligte sig til at drøfte Europa Samlingens anbefalinger i partiets Folketingsgruppe og i det omfang, det er muligt lade anbefalingerne være afsæt for gruppens politikudvikling.
- Forpligte sig til at støtte op om og videregive borgernes anbefalinger troværdigt og uredigeret til offentligheden.
- Redegøre for, hvordan anbefalingerne vil blive / er blevet fulgt/ikke fulgt.
- Give en løbende status efter aflevering af anbefalinger samt af de politiske implementeringer.

Europa Samlingens anbefalinger

Politikerne i Radikale Venstre har igangsat Europa Samlingen ved at stille en kerneopgave, som man ønsker besvaret af Europa Samlingen, og sikrer et mandat, som medlemmerne skal arbejde indenfor. Herefter er det politikernes opgave at lade borgerne arbejde uafhængigt og ikke forsøge at påvirke medlemmerne af Europa Samling til at indtage en bestemt holdning, position og dagsorden.

Europa Samlingens slutprodukt er en eller flere anbefalinger til Radikale Venstres politikere. Anbefalingen består af en tekst, der besvarer, hvad der er jeres visioner, prioriteringer og anbefalinger til Radikale Venstres politikudviklingsarbejde.

Politikerne forpligter sig til at modtage jeres samlede anbefalinger og indtænke dem bedst muligt i de efterfølgende politikudviklingsprocesser. Dog forpligter politikerne sig ikke til at

gennemføre anbefalinger, men de forpligter sig til at svare og komme med velovervejede grunde til, hvorfor en eller flere anbefalinger ikke føres ud i livet eller vælges at gennemføres i en tilrettet version.

Kort sagt kan man sige at de folkevalgte tager de endelige formelle beslutninger – på et oplyst grundlag, som borgerne gennem panelet kan være med til at påvirke.

EUROPA SAMLINGENS OPGAVE

Vi har brug for jeres hjælp til at undersøge hvad Europa betyder for Danmark og for danskerne ...

- **Hvordan kan Danmark og Europa bedst møde de fælles udfordringer og muligheder i det 21. århundrede?**
- **Hvordan kan Europa være med til at understøtte et liv, der er meningsfyldt, for danskerne på tværs af alder, geografiske skel og livssyn?**

Europas og Danmarks fælles udfordringer og muligheder i det 21. århundrede

Hvilke udfordringer står Europa og EU overfor i det 21. århundrede?

Ursula von der Leyens tale ved indtrædelse som formand for EU Kommission kan give dig indblik i de udfordringer og muligheder, som Europa og EU vil samarbejde om i de kommende år.

27. november, 2019

I dag — den 27. november — for nøjagtig tredive år siden slår klokken tolv.

Kirkeklokkerne kimer. Sirenerne hyler. Arbejderne lægger værktøjet fra sig. Fabrikkerne, minerne og butikkerne tømmes, i takt med at gaderne fyldes med dans og håb.

Den to timer lange historiske generalstrejke midt i **fløjlsrevolutionen** fik folk fra Prag til Bratislava til at medvirke i en smuk og fredelig bølge af frihed, mod og enhed.

For mig er disse to timer kernen i det, som Den Europæiske Union altid har stået for.

Det handler ikke kun om partier og politik, regler eller bestemmelser, markeder eller valutaer.

Det handler i sidste ende — og frem for alt — om mennesker og deres forhåbninger.

Det handler om mennesker, der står sammen. For at forsvare deres frihed, deres værdier og ganske enkelt en bedre fremtid.

Der er navnlig et citat fra den store personlighed Václav Havel — en af heltene fra 1989 — der for mig har særlig stor betydning, når jeg ser på fremtiden. Han sagde:

"Kæmp for noget, fordi det er godt, og ikke bare fordi det ser ud til at kunne lykkes."

Jeg har valgt dette citat, fordi vi i løbet af de næste fem år i Unionen sammen skal give os i kast med en omlægning, der vil berøre alle dele af vores samfund og vores økonomi.

Og vi vil gøre det, fordi det er det rigtige at gøre. Ikke fordi det bliver nemt.

Vi glemmer af og til, at vi altid har nået de største bedrifter, når vi er modige.

Vi var modige, da vi søgte fred, hvor der var smerte.

Vi var modige, da vi skabte et indre marked og en fælles valuta.

Vi var modige, da vi hilste dele af vores europæiske familie, som havde været ude i kulden alt for længe, velkommen.

Men i løbet af de seneste år har vi måttet fokusere på her og nu, håndtere kriser som følge af nødsituationer, kæmpe for at bevare vores sammenhold og solidaritet.

Hvis vi er blevet stærkere i denne periode — og det mener jeg, vi er — er det i høj grad takket være det lederskab og den overbevisning, der er udvist af min forgænger **Jean-Claude Juncker, en stor europæer. Han har viet sit hjerte, sin sjæl og sit liv til vores Union, og hans arv taler for sig selv.**

Jean-Claude ... vi takker dig allesammen!

Ærede medlemmer af Europa-Parlamentet

For fire måneder siden gav De udtryk for Deres tillid til mig. Siden da har jeg mødtes med samtlige politiske grupper og alle stats- og regeringschefer.

Sammen har vi samlet et enestående europæisk team. De, ærede medlemmer af Parlamentet, har haft os alle til høring.

Jeg lovede at lytte til Dem. Og det er netop det, jeg har gjort. Og det vil jeg fortsætte med at gøre sammen med Maroš Šefčovič og alle de øvrige medlemmer af kollegiet. Vi har ofte været enige, og ja, ind imellem var vi ikke enige. Men det er, hvad demokrati er i praksis.

I dag — her i hjertet af dette europæiske demokrati — anmoder jeg Dem om Deres opbakning til en ny start for Europa.

Ærede medlemmer

Det team, De skal stemme om i dag, kommer fra forskellige kulturer og lande og har forskellige baggrunde og politiske tilhørsforhold.

Vi er lærere og landmænd, borgmestre og ministre, læger og diplomater, ingeniører og iværksættere.

Vi er nogen, der er født før Berlinmurens fald, og nogen, der er født efter. Vi er nogen, der har levet i diktaturer, og nogen, der har hjulpet unge demokratier med at tilslutte sig Unionen.

Vi er et team med næsten lige så mange kvinder som mænd — der mangler kun én kvinde, for at der er en ligelig kønsfordeling. Det viser, at vi har gjort reelle fremskridt, men også at vi stadig har meget at gøre endnu.

I lighed med at en kvinde for første gang bliver formand for Kommissionen, vil hvert medlem af mit kollegium — *for allerførste gang* — få et kabinet med en ligelig kønsfordeling. Og ved udløbet af vores mandat vil vi — *for allerførste gang* — have en ligelig kønsfordeling på alle ledelsesniveauer.

Dette vil ændre Kommissionens ansigt udadtil.

Hvert medlem af mit team vil komme med sin egen personlige historie om og sin egen synsvinkel på Europa. De vil have deres egne politikker og prioriteter, som de skal forvalte.

Men **sammen vil vi udgøre ét team, der arbejder for den fælleseuropæiske interesse**. Vi vil udgøre ét team, der samarbejder med Europa-Parlamentet og med medlemsstaterne om at klare vores generations store udfordringer.

Vi er parate. Men vigtigst af alt er Europa parat.

Mit budskab er enkelt: Lad os komme i gang med arbejdet.

Ærede medlemmer

Vi lever i en usikker verden, hvor for mange magter kun søger konfrontation og unilateralisme. Men det er også en verden, hvor millioner af mennesker går på gaden — for at protestere mod korruption eller kræve demokratisk forandring.

Verden har mere end nogensinde brug for vores lederskab. For at vi fortsat indgår i dialog med verden som en ansvarlig magt. For at vi er en drivkraft for fred og positiv forandring.

Vi skal vise vores partnere i FN, at de kan regne med os, som mestre i multilateralisme.

Vi skal vise vores venner på Vestbalkan, at vi er fælles om samme kontinent, samme historie, samme kultur — og at vi også vil dele samme skæbne. Vores dør er stadig åben.

Vi deler også samme skæbne med vores transatlantiske partnere.

Ja, vi har udfordringer — det skal der ikke herske nogen tvivl om. Men vores bånd består fortsat. Mens vi taler, er der tusindvis af studerende, forskere, iværksættere og kunstnere, der fortsætter med at indgå *utallige* venskaber, forretningsaftaler og videnskabelige projekter.

Disse myriader af fine tråde, der væves sammen, udgør tilsammen et bånd, der er stærkere end en hvilken som helst individuel uoverensstemmelse.

Alle lande fra øst til vest og fra syd til nord har brug for, at Europa er en reel partner. **Vi kan skabe en bedre verdensorden.**

Det er Europas kald. Og det er, hvad EU's borgere ønsker.

Jeg er glad for at have en så erfaren diplomat som Josep Borrell i vores team som skal arbejde sammen med Jutta Urpilainen, Olivér Várhelyi og Janez Lenarčič. De vil sammen udføre et uvurderligt stykke arbejde.

Vi vil investere i alliancer og koalitioner for at fremme vores værdier. Vi vil fremme og beskytte Europas interesser gennem åben og fair handel. Vi vil styrke vores partnere gennem samarbejde, fordi stærke partnere også gør Europa stærk.

Min Kommission vil ikke være bange for at udvise tillid, men vi vil gøre det på vores måde, den europæiske måde.

Det er den geopolitiske Kommission, som jeg har til hensigt at skabe, og som Europa har akut behov for.

Ærede medlemmer

Hvis der er et område, hvor verden har brug for vores lederskab, er det, når det drejer sig om at beskytte vores klima. Det er en eksistentiel udfordring for Europa — og for verden.

Hvordan kan den ikke være eksistentiel, når 85 % af de ekstremt fattige mennesker bor i de 20 lande, der er mest udsatte for klimaforandringer?

Hvordan kan den ikke være eksistentiel, når vi ser Venedig under vand, Portugals skove brænde eller Litauens høst halveret på grund af tørke?

Dette er uden tvivl sket før, men aldrig med samme hyppighed eller intensitet.

Vi har ingen tid at spilde, når det gælder om at bekæmpe klimaforandringer. Jo hurtigere Europa tager affære, jo større vil fordelene være for vores borgere, vores konkurrenceevne og vores velstand.

Den europæiske grønne aftale er en nødvendighed for klodens og vores befolkningers sundhed — og for vores økonomi.

Frans Timmermans er den rette person til at sikre dette. Og jeg er glad for, at han vil blive støttet af Kadri Simson, Adina Vălean og mange andre.

Den europæiske grønne aftale er vores nye vækststrategi. Den vil hjælpe os med at nedbringe emissionerne og samtidig skabe nye job.

Den vil udgøre en industripolitisk strategi, der sætter vores virksomheder — både store og små — i stand til at innovere og udvikle nye teknologier, samtidig med at der skabes nye markeder. Vi vil blive globale standardsættere. Det er vores konkurrencemæssige fordel. Og det er den bedste måde at sikre lige vilkår på.

Men alt dette skal tjene de europæiske befolkninger.

De ønsker og forventer, at Europa handler på klima- og miljøområdet. Men de har også brug for ren og sikker energi til en overkommelig pris. De skal være kvalificerede for at klare morgendagens job. De skal pendle til disse nye job eller være forbundet hjemmefra. Og vi skal sikre, at disse behov opfyldes på en bæredygtig måde.

Det er et generationsskifte i retning af klimaneutralitet senest i midten af dette århundrede. **Men dette generationsskifte skal være retfærdigt og inklusivt — ellers kommer det slet ikke til at ske.**

Det vil kræve massive investeringer i innovation, forskning, infrastruktur, boliger og uddannelse af mennesker. Det vil kræve offentlige og private investeringer — på europæisk og nationalt plan.

Og endnu engang viser Europa allerede vejen. Den Europæiske Union vil integrere klimafinansieringen i hele sit budget, men også via kapitalmarkederne og hele investeringskæden.

I de regioner, der vil skulle tage et større skridt end de fleste, vil vi støtte befolkningen og virksomhederne ved hjælp af en målrettet retfærdig overgangsmekanisme. Den vil gå på tværs af forskellige fonde og instrumenter og tiltrække de private investeringer, vi har brug for.

Den Europæiske Investeringsbank vil blive en betroet partner, der skal hjælpe os med at nå dette mål. Jeg er især tilfreds med de fremskridt, der er gjort for at styrke dens rolle som europæisk klimabank, er tydelige. Det vil sætte gang i investeringerne i europæiske teknologier og de løsninger, som verden efterspørger.

Men der kræves mere.

Vi står kun for ca. 9 % af de globale emissioner. Vi er nødt til at få verden over på vores side, og dette er allerede ved at ske.

Fra Kina til Canada, via Californien, arbejder andre sammen med os om deres egne emissionshandelssystemer. Og Phil Hogan vil sikre, at vores fremtidige handelsaftaler indeholder et kapitel om bæredygtig udvikling.

Vi ved det jo: Klimaforandringerne berører os alle. Vi har en pligt til at handle og styrken til at føre an.

Ærede medlemmer

Digitaliseringen gør ting mulige, der for blot en generation siden var utænkelige.

Global kommunikation, adgang til information, fremskridt inden for medicin, miljøbeskyttelse, mobilitet og inklusion. Der findes ingen fremtid uden digitalisering. Margrethe Vestager skal bringe os videre ned ad denne vej.

Vi vil automatisere aktiviteter, som er besværlige for os mennesker, eksempelvis løfte- eller gentagelsesopgaver, uanset om de udføres i en fabrik eller ved et skrivebord.

Og det vil give os mere tid. Tid til de ting, som vi mennesker er gode til, og som computere ikke kan: *empati og kreativitet*.

Plejerobotten kan hjælpe med at flytte en person til en anden seng, og digitale systemer kan varetage forvaltningsaktiviteter, således at plejepersonalet igen får tid til de ting, som virkelig er vigtige: at tale med patienterne og *være der for dem*.

Digitaliseringen vil sætte os i stand til at forvalte ressourcerne på en mere effektiv måde, fordi vi vil kunne styre alt meget nøjagtigt, herunder vandforbrug, energi og alle vores planets værdifulde ressourcer.

Ja, digitaliseringen vil forandre vores samfund, vores erhvervsliv og vores forvaltning grundlæggende og gør det allerede.

For at udnytte de store muligheder og håndtere risici skal vi på en intelligent måde sikre en rimelig balance de steder, hvor markedet ikke gør det. Vi er nødt til at beskytte både vores europæiske velstand og vores værdier. **Vi må, også i den digitale tidsalder, fortsætte ad vores europæiske vej.**

Vi ønsker konkret at tage fat på følgende:

For det første **er det nødvendigt at beherske nøgleteknologier og have dem i Europa.** Hertil hører uden tvivl kvantecomputere, kunstig intelligens, blockchain og kritiske chipteknologier.

Hvis det skal lykkes os at indhente det efterslæb, som findes på disse områder, er vi nødt til at tage udfordringen op i fællesskab. Lad os koncentrere vores ressourcer, vores midler, vores forskningskapacitet, vores viden og vores omsætning i praksis.

Det har vi gjort inden for supercomputere. Europa er i øjeblikket i færd med på det globale marked at erhverve en af de tre kraftigste computere i verden. Men den næste generation af supercomputere skal bygges af os selv.

For det andet **har Europa de videnskabsfolk og den industrielle kapacitet, der skal til for at være konkurrencedygtig på disse områder**, og dette bør vi ikke forklejne.

Innovation kræver kloge hoveder, men det kræver også mangfoldighed og frirum til at tænke. Alt dette har vi her i Europa, folk ønsker at leve her, forske her, bygge en fremtid her.

For det tredje **har vi brug for en fremtidsduelig infrastruktur** med fælles standarder samt gigabit netværk og sikre skyer af nuværende og næste generation.

For det fjerde **er digitaliseringens råstof data.** Med hvert klik fodrer vi de algoritmer, der påvirker vores adfærd.

Vi skal fastsætte den globale ramme for kunstig intelligens på samme måde, som vi gjorde det på databeskyttelsesområdet med den generelle forordning om databeskyttelse. Fordi vi i Europa tager

udgangspunkt i det enkelte menneske. Det er ikke et spørgsmål om at begrænse datastrømmen. Det er et spørgsmål om, at det er os, der fastsætter reglerne for, hvordan data behandles på en ansvarlig måde. **For os har beskyttelse af den digitale identitet topprioritet.**

For det femte ønsker vi samtidig innovation. I dag anvendes 85 % af alle ikkepersonrelaterede data ikke én eneste gang. Det er spild.

Vi er nødt til at gøre brug af den viden, der gemmer sig i disse ubrugte data. Vi er nødt til at fastsætte en ramme, således at regeringer og virksomheder kan dele data og har mulighed for at gøre dem tilgængelige i en sikret pulje. Jeg kan ikke forestille mig en person, der er bedre egnet til at udvikle en dertil knyttet datastrategi, end Thierry Breton.

For det sjette er cybersikkerhed bagsiden af digitaliseringen og derfor også en prioritet for os.

Hvis vi vil sikre europæiske virksomheders konkurrenceevne, skal vi have de **højest tænkelige sikkerhedskrav og en ensartet europæisk tilgang**. Vi er nødt til at dele vores viden om trusler. Vi har behov for en fælles platform, et styrket europæisk agentur for cybersikkerhed. Kun sådan kan vi styrke tilliden til netværksøkonomien og øge modstandsdygtigheden over for alle former for risici.

Alt dette kan vi opnå, hvis vi handler i fællesskab og på grundlag af vores europæiske værdier. Og så er jeg overbevist om, at Europa også vil spille en førende rolle i den digitale tidsalder.

Europa kan gøre det!

Ærede medlemmer

Europa har meget at være stolt af.

Vi er verdens handelssupermagt. Vi er førende globalt, når det gælder eksport af forarbejdede varer og tjenester. Vi er den største kilde til og mål for udenlandske direkte investeringer i hele verden.

Vores industri er verdensklasse inden for højværdisektorer, f.eks. fremstiller vi en tredjedel af verdens rumsatellitter. Og vores virksomheder er topmoderne og tegner sig for 40 % af verdens patenter på teknologier for vedvarende energi.

Vi bør udnytte den mulighed for at skabe forandring, der ligger i både den digitale og den klimapolitiske omstilling, til at styrke vores eget industrielle grundlag og innovationspotentiale.

Det er kun muligt gennem investering.

Ærede medlemmer, vi bliver nødt til at investere mere. I årevis har vi investeret mindre i innovation end vores konkurrenter. Det er et enormt handicap for vores konkurrencedygtighed og vores evne til at føre an i omstillingen.

Derfor bør vi ikke se den næste flerårige finansielle ramme som et simpelt regnestykke. For syv år siden så verden på ingen måde ud, som den vil se ud om syv år. **Der skal ske en gennemgribende modernisering af vores budget.**

Jeg ved, at jeg på dette område kan sætte min lid ikke alene til Johannes Hahn med hans erfaring og viden, men også til dette parlament.

Men offentlige budgetter kan ikke gøre det alene. Vi skal sikre, at investeringer frit kan flyde derhen, hvor der er brug for dem, ved at fuldende kapitalmarkedsunionen. Det vil bidrage til at give små virksomheder og nyetablerede virksomheder bedre adgang til finansiering, så de kan vokse, innovere og tage de nødvendige risici.

Og det samme gælder bankunionen. Vi skal gøre den færdig, så vi kan gøre vores finansielle system stærkere og mere modstandsdygtigt.

Jeg har givet denne opgave til Valdis Dombrovskis, som er den rette til jobbet. Han vil sikre, at vores økonomi fungerer for mennesker. Gode jobs, lige muligheder, ordentlige arbejdsforhold og inklusion. Han ved, at vi har brug for sunde offentlige finanser, hvis vi skal sikre bæredygtig vækst.

Og han vil fremme vores konkurrenceevne og bæredygtighed. De går hånd i hånd.

Vi må aldrig glemme, at konkurrencedygtig bæredygtighed altid har været i centrum for vores sociale markedsøkonomi.

Vi har bare kaldt det noget andet.

Tænk på de familieejede virksomheder rundt om i Den Europæiske Union. De byggede ikke alene på aktionærværdi eller den næste bonus. De blev etableret for at skulle eksistere længe, for at skulle drives videre af de næste generationer, for at give ansatte rimelige levevilkår. De byggede på et ønske om kvalitet, tradition og innovation.

De ting, vi fremstiller i dag, har måske nok ændret sig. Men vi må genfinde vores konkurrencedygtige bæredygtighed, kære venner i Parlamentet.

Det var i denne ånd, at hver eneste medlemsstat tilsluttede sig De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling. Og det er i den ånd, at Paolo Gentiloni vil føre tilsyn med, at målene gennemføres. Han har tillid til, at det er muligt, og jeg har tillid til ham.

Den europæiske økonomi er kommet ovenpå efter en af de værste økonomiske og finansielle kriser siden 2. verdenskrig. Arbejdsmarkedet er fortsat stærkt, og arbejdsløsheden stadig faldende.

Men skyerne i horisonten betyder, at Europa bør berede sig på det, der venter forude. Vi skal sætte vores lid til det, der gør os stærke: vores indre marked, vores fælles valuta.

Det er på høje tid, at vi fuldender Den Økonomiske og Monetære Union, så der kan skabes vækst og beskæftigelse ved at øge den makroøkonomiske modstandsdygtighed. Vi skal udnytte den

fleksibilitet, som stabilitets- og vækstpagten giver mulighed for, til at skabe tid og råderum til, at vores økonomier kan vokse.

Og samtidig skal vi støtte medlemsstaterne med målrettede investeringer og strukturreformer. Jeg kan ikke komme i tanker om en bedre person til at lede dette arbejde end Elisa Ferreira.

Ærede medlemmer

Sidste måned omkom 39 mennesker i en lastbil efter, at de var blevet smuglet gennem mindst fire europæiske lande.

Det er en tragedie, at en mor i Vietnam får en besked fra sin datter i Europa om, at hun ikke længere kan få vejret.

For de 39 personer. For deres mødre, fædre og venner: Vi er alle enige om, at sådan noget aldrig nogensinde må ske.

Folk regner med, at vi i Europa finder fælles løsninger på den fælles udfordring, som migration er. Det er et spørgsmål, der har skabt splittelse, men som vi bliver nødt til at gøre noget ved. Vi har brug for løsninger, som fungerer for alle.

Det er den opgave, jeg har betroet Margaritis Schinas og Ylva Johansson. Med deres forskellige færdigheder og syn på tingene bliver de et fantastisk team.

Ærede medlemmer, ét er sikkert:

Europa vil altid give husly til dem, som har behov for international beskyttelse. Og det er i vores interesse, at dem, der bliver, integreres i vores samfund.

Men vi skal også sikre os, at dem, der ikke har ret til at blive, vender hjem.

Vi skal have sat en stopper for smuglernes grusomme forretningsmodel.

Vi skal reformere vores asylsystem uden nogensinde at glemme, at vores værdier er solidaritet og ansvarlighed.

Det er nødvendigt, at vi styrker vores ydre grænser, så vi igen kan få et fuldt ud fungerende Schengenområde. Det er nødvendigt, at vi investerer i vores partnerskaber med oprindelseslande for at forbedre forholdene og skabe muligheder.

Det bliver ikke let, men lad os huske Václav Havels ord: *Det er det rigtige at gøre.*

Migrationen forsvinder ikke — den er kommet for at blive.

Derfor tror jeg, at **et Europa, som er så stolt af sine værdier og så stolt af sit retsstatsprincip, skal finde en løsning, som er både human og effektiv.** Vi burde være i stand til det.

Og det samme team bestående af Margaritis Schinas og Ylva Johansson vil også være ansvarlige for styrkelsen af den indre sikkerhed.

De vil sikre, at retshåndhævelsessamarbejdet kan håndtere nye og kommende trusler. Og de vil sikre, at Europol, vores bedste redskab til bekæmpelse af kriminalitet, er egnet til formålet.

Ærede medlemmer

Jeg var barn og boede i Bruxelles, da min lillesøster døde af kræft som 11-årig. Jeg husker den enorme hjælpeløshed hos mine forældre, men også hos det lægelige personale, som tog sig af hende med så stor omsorg.

Vi har alle en lignende historie — eller kender nogen, der har. Antallet af kræfttilfælde er stigende, men vi bliver bedre til at stille diagnosen og behandle.

Europa vil være førende i kampen mod kræft.

I begyndelsen af næste år vil Stella Kyriakides lancere en ambitiøs kræftplan. Hun er den rette til at sikre, at Europas kræfthandlingsplan bidrager til at mindske den lidelse, som denne sygdom forårsager.

Pointen er, at Europa skal tage sig at det, som optager mennesker.

Mennesker er optaget af fremtiden for vores børn og samfundet.

Kultur og uddannelse er det, som knytter vores fortid sammen med vores fremtid. Det er det, som gør os unikke. Vores sjæl, vores kultur, vores mangfoldighed, vores arv.

Og jeg ved, at det er noget, Mariya Gabriel på bedste måde vil tage hånd om. Det glæder mig derfor at kunne meddele, at betegnelsen for hendes portefølje ændres til kommissær for innovation, forskning, kultur, uddannelse og unge.

Mennesker er optaget af retfærdighed og lighed i enhver betydning.

Jeg har derfor udpeget Nicolas Schmit som ansvarlig for gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og bekæmpelsen af fattigdom lige fra barndommen. Han vil fremlægge en ramme, som skal sikre, at enhver lønmodtager i Unionen har en rimelig mindsteløn.

Og Helena Dalli er det oplagte valg, når det drejer sig om at bryde glasloftet. Denne barriere, som bremser mennesker på grund af deres baggrund, deres tro og deres kærlighed. Denne barriere skal væk! Det står ikke til diskussion.

Mennesker er optaget af deres rettigheder, værdier og friheder.

Retsstatsprincippet er vores fundament, og her må vi aldrig gå på kompromis. Vi skal sikre, at det opretholdes og respekteres overalt, og at alle lande behandles ens.

Vi skal have fokus på dialog og forebyggelse, men aldrig tøve med at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige. Vi har brug for erfaring og engagement. Og lige præcis her er Věra Jourová and Didier Reynders de rette.

Mennesker er optaget af luften, de indånder, vandet, de drikker, fødevarerne, de spiser, og naturen, de værdsætter.

Vi kan glæde os over, at Virginijus Sinkevičius vil føre kampen for Europa om at bevare vores biodiversitet og vores havområder og sikre, at vores kystfiskersamfund kan trives.

Og vi har Janusz Wojciechowski, som vil sikre, at vores landmænd kan opleve fremgang, i takt med at de skal tilpasse sig til en ny virkelighed.

Denne omstilling på to fronter — klima og digitalisering — vil medføre ændringer for alle, men der skal ikke herske tvivl: **Landbruget vil fortsat udgøre en værdifuld del af vores kultur og fremtid.**

Vi har brug for en bæredygtig "fra jord til bord"-strategi. Fra adgang til kapital for unge landmænd til krav om, at importerede fødevarer fra tredjelande skal overholde EU's miljømæssige standarder.

Og mennesker er optaget af at få indflydelse på deres fremtid.

Deltagelsen i dette års valg til Europa-Parlamentet var den højeste i et kvart århundrede. Men deltagelsen i det demokratiske liv stopper ikke på valgdagen.

Vi vil mobilisere de bedste kræfter fra hele Unionen, fra alle institutioner og fra alle dele af samfundslivet til at deltage i konferencen om Europas fremtid. Den skal være inkluderende for alle institutioner og borgere, og Europa-Parlamentet bør have en ledende rolle. Fra Kommissionens side vil Dubravka Šuica — et erfarent medlem af denne forsamling — gennem et tæt samarbejde med alle bidrage til at gøre den til en succes.

Ærede medlemmer

Som alle ved, agter et medlem af den europæiske familie at forlade Unionen.

Og jeg har aldrig nogen sinde lagt skjul på den kendsgerning, at jeg er og bliver en remainer. Vi vil respektere det britiske folks beslutning.

Vi vil arbejde tæt sammen for at finde løsninger på fælles udfordringer — navnlig om sikkerhedsspørgsmål. Men en ting skal stå fuldstændig klart:

Hvad fremtiden end bringer, er båndet og venskabet mellem vore folk ubrydeligt.

Ærede medlemmer af Europa-Parlamentet

Om tredive år vil andre her på samme sted se tilbage på vores handlinger, ligesom jeg har gjort i begyndelsen af min tale.

Hvad vil de sige?

Det afhænger af, hvad vi udretter i fællesskab. Hvis vi gør vores arbejde godt, vil Europa i 2050 være verdens første kulstofneutrale kontinent.

Det vil være en førende magt på det digitale område. Det vil fortsat være den økonomi, der er bedst til at skabe balance mellem markedet og sociale hensyn. Og det vil gå forrest, når det gælder om at løse store globale udfordringer.

Det kommer til at gå op ad bakke, så det bliver ikke nogen let opgave. Men sammen kan vi gøre det.

Lad os finde inspiration i denne optimistiske og viljestærke ånd fra tredive år siden, der fik jerntæppet til at falde.

For at vende tilbage til Václav Havel så er der millioner af europæere, der engagerer sig, fordi det er det rigtige at gøre.

Der er dem, der sætter alt ind for at styrke deres lokalsamfund.

Der er dem, der bruger en del af deres tid på at tage sig af ældre eller gøre parker rene.

Der er dem, der går på gaden, men som også ændrer deres livsstil for at beskytte klimaet.

Mennesker, der ønsker at gøre en forskel.

Vi, Parlamentet, Rådet og Kommissionen, skal også gøre en forskel.

Det er i denne ånd, at jeg har samlet mit team. Og det er i denne ånd, at jeg i dag står over for Dem for at anmode om Deres tillid.

Lad os komme i gang, så vi også om tredive år kan sige:

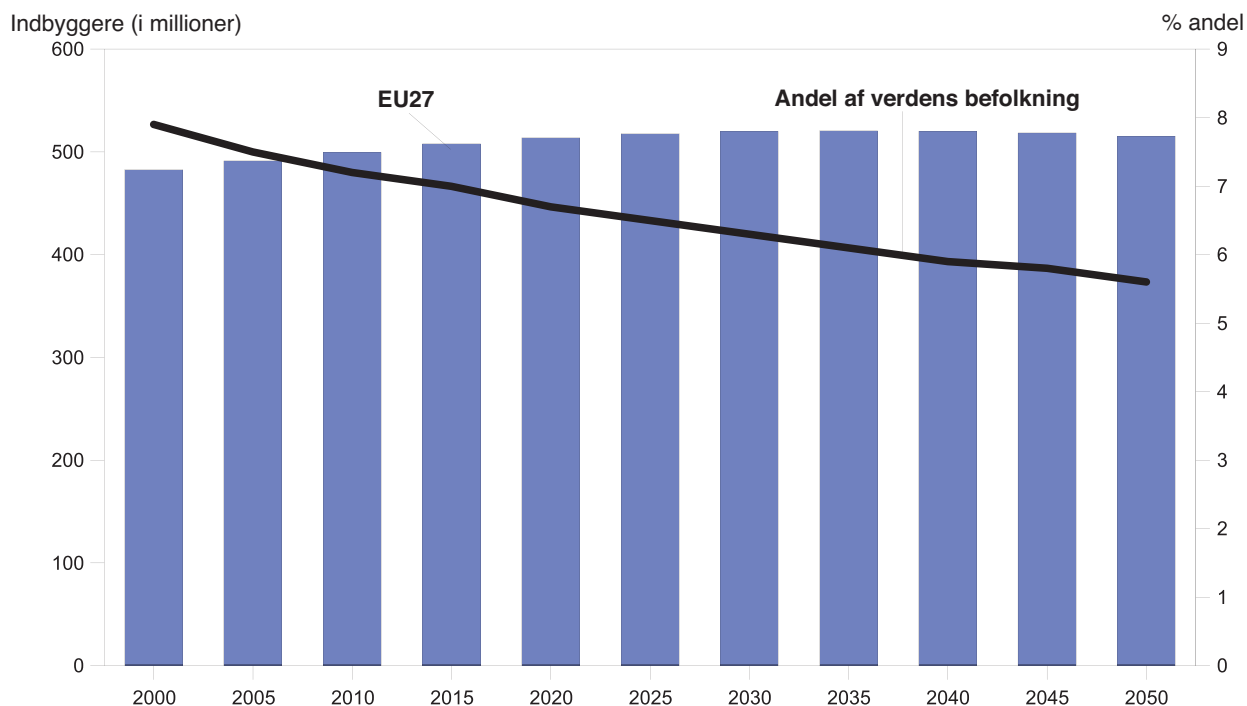
Vive l'Europe, es lebe Europa, long live Europe — Europa længe leve!

Den demografiske udfordring: aldring, migration og integration

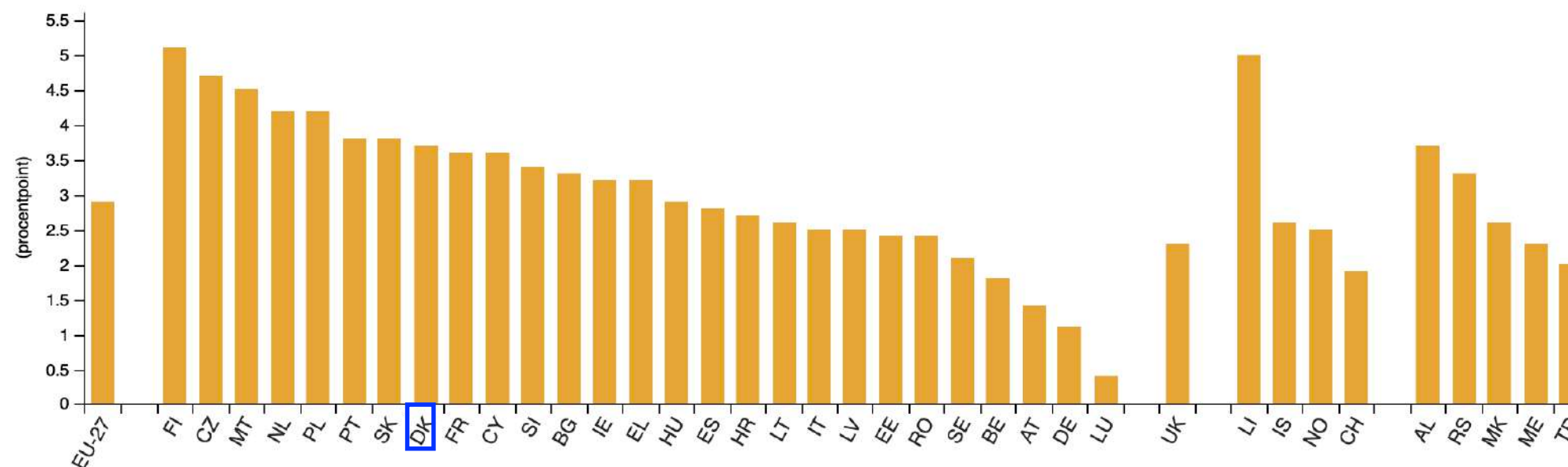
Kombinationen af aldrende befolkninger og en faldende indenlandsk arbejdskraft vil få drastiske konsekvenser for Europa. Hvis der ikke gøres noget ved dette problem, vil det føre til et uholdbart pres på pensions-, sundheds- og velfærdssystemer og til negative tal for økonomisk vækst og beskatning. Hvis Europa virkelig ønsker at bevæge sig i retning af et vidensamfund, må bestræbelser på at fremme økonomisk effektivitet og opgradere den eksisterende befolknings kvalifikationer suppleres med aktive foranstaltninger til tackling af denne demografiske udfordring. Det må ikke mindst omfatte en samordnet indsats for at gøre EU til et attraktivt bestemmelsessted for indvandrere. Uden migration vil EU ikke være i stand til at afhjælpe fremtidige arbejdskraft- og kvalifikationsmangler. Det vil også opleve en reduktion i kulturel mangfoldighed og eksperimentering, som er forudsætninger for kreativitet og innovation.

Udviklingen i den europæiske befolkning fra 2000 til 2050 og andel af verdens befolkning

Kilde: Eurostat-befolkningsprognose; FN-befolkningsprognose (2008)

Stigning i andelen af befolkningen i alderen 65 år og derover mellem 2009 og 2019

EU-27, Belgien (BE), Tyskland (DE), Estland (EE), Frankrig (FR), Luxembourg (LU), Ungarn (HU), Polen (PL), Slovenien (SI), Schweiz (CH) og Serbien (RS): Brud i tidsserien i nogle af årene mellem 2009 og 2019.

EU-27: Foreløbige tal.

Kilde: Eurostat (onlinedatakode: demo_pjanind)

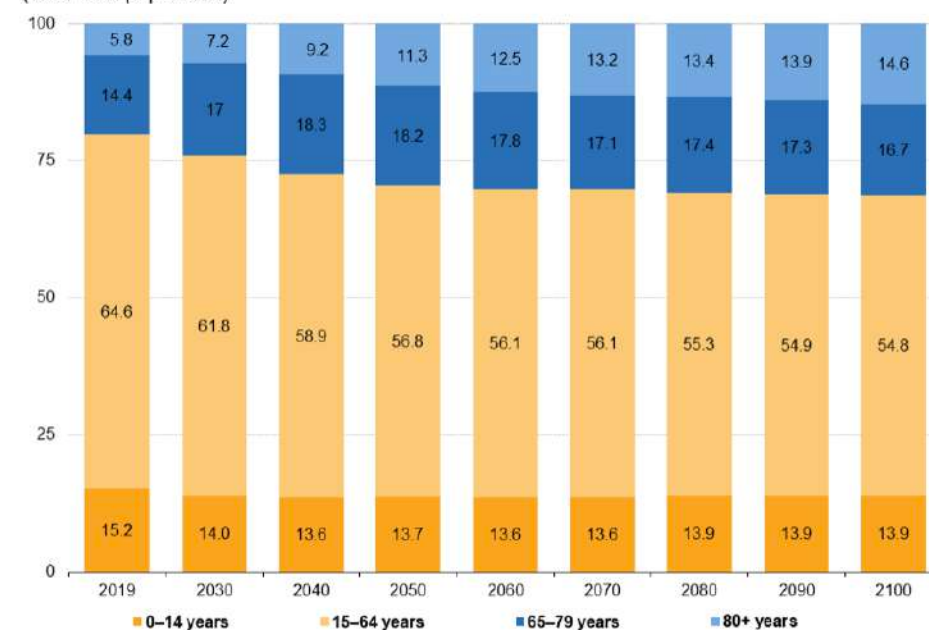
eurostat

Denne artikel omhandler de virkninger af befolkningsaldringen i [Den Europæiske Union \(EU\)](#), som sandsynligvis vil indtræffe i de kommende årtier. Vedvarende lave [fødselsrater](#) og stigende [forventet levetid](#) forandrer formen på [EU-27's alderspyramide](#). Den største forandring af aldersstrukturen vil sandsynligvis være en markant ældre befolkning, og denne udvikling gør sig allerede gældende i flere af medlemsstaterne i EU-27.

Det bevirker, at andelen af befolkningen i den erhvervsaktive alder i EU-27 er faldende, mens andelen af pensionister er stigende. De ældres andel af den samlede befolkning vil stige betydeligt i de kommende årtier. Dette vil igen føre til en øget byrde på befolkningen i den erhvervsaktive alder, som skal dække de sociale udgifter, der kræves til en lang række tjenester til den aldrende befolkning.

Population structure by major age groups, EU-27, 2019-2100

(% of total population)

Note: 2019: provisional. 2030-2100: projections (EUROPOP2019).
Source: Eurostat (online data codes: demo_pjanind and proj_19ndbi)

eurostat

Graf 5: Befolkningsstruktur fordelt på brede aldersgrupper, EU-27, 2019-2100

(% af den samlede befolkning)

Kilde: Eurostat ([demo_pjanind](#)) og ([proj_18ndbi](#))

I perioden 2019-2100 forventes andelen af personer i den erhvervsaktive alder at mindskes, mens de ældre forventes at udgøre en stigende andel af den samlede befolkning. Personer på 65 år og derover forventes i 2100 at udgøre 31,3 % af EU-27's befolkning, mod 20,2 % i 2019. Som følge af befolkningsforskydelsen mellem aldersgrupperne forventes EU-27's ældrekvote at blive næsten fordoblet fra 31,4 % i 2019 til 57,1 % i 2100, og den demografiske forsørgerkvote forventes at stige fra 54,9 % i 2019 til 82,6 % frem til 2100 (se graf 6). Medianalderen forventes at stige med 5,1 år, fra 43,7 år i 2019 til 48,8 år i 2100.

Hvilke udfordringer og muligheder står Europa og Danmark overfor efter krisen?

I artiklen kan du læse to danske eksperter bud på hvordan EU kan rustes til at håndtere de udfordringer, vi allerede stod over for før coronakrisen ramte, men også det betragtelige økonomiske, sociale og politiske genopbygningsarbejde, som bliver nødvendigt i kølvandet på krisen. Kan vi fortsætte som før? Skal vi ændre retning? Eller skal vi måske noget helt andet, end det EU, vi kender?

Kronik: Sammen kan europæerne starte verden og EU på ny

KRONIK: Vi er på vej mod en økonomisk krise, hvor vi bør forene koordineret vækst med velfærd, solidaritet og bæredygtighed i verden og EU. Hver for sig er vi alle svage, med eller uden lukkede grænser, skriver Uffe Østergaard og Jens-Peter Bonde.

I EU bør love bag lukkede døre erstattes med åbenhed, nærhed og demokrati, mener Uffe Østergaard og Jens-Peter Bonde. Foto: Hannibal Hanschke/Reuters/Ritzau Scanpix

Sofie Hvemon Redaktionsassistent

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Af Uffe Østergaard og Jens-Peter Bonde

Professor i historie og forhenværende medlem af Europa-Parlamentet

For 70 år siden blev grundstenen lagt til dagens EU. Seks medlemmer er blevet til 27, nu med behov for grundlæggende ændringer. Storbritannien er på vej ud, italienerne delt, Polen og Ungarn udfordrer vigtige retsprincipper. Coronavirussen er en enestående chance til at forene verden mod en fælles fjende. Vi må have USA, Kina, Rusland, Tyrkiet og EU's borgere med.

EU-samarbejdet var nyttigt til fred, økonomi og handel. Men væksten skabte også forurening, udledning af drivhusgasser og rovdrift på knappe ressourcer.

Vi stod uforberedte mod coronaen, fik ikke styr på de nye teknologier, energipolitikken og de multinationale selskabers bidrag til fællesskabet. Selv tog over grænserne er det ikke lykkedes at gøre tiltrækkende. Der må tænkes nyt.

Vi må forene os på ny

I dag kan ingen være sig selv nok. En ny pandemi eller en fordobling af folketallet i Afrika vedrører os. Solidaritet over grænserne og alle

menneskers og klodens sundhed må komme først. Gamle modsætninger

må overvindes for at redde livet på kloden, virke sammen for FN's verdensmål og forene os på ny i verden og i EU.

I EU må borgerne have det sidste ord ved valg til de nationale parlamenter, Europa-Parlamentet og Kommissionen. Hvorfor ikke også valg af en forsamling til at sikre verden mod klimatrusler og pandemier? FN trænger også til at blive inspireret og kontrolleret af vælgere og folkevalgte.

“

I dag kan ingen være sig selv nok. En ny pandemi eller en fordobling af folketallet i Afrika vedrører os.

Uffe Østergaard og Jens-Peter Bonde, Professor i historie og forhenværende medlem af Europa-Parlamentet

Verden er ny. Vores svar må også være nye og globale. Folkestyre i Danmark må forenes med folkestyre i EU og hele verden.

En ny økonomisk krise

Økonomierne er tæt forbundne. Finanskrisen startede godt nok i USA, men førte til massearbejdsløshed hos os. EU bad alle lande skære ned i stedet for at skabe flere jobs til alle.

Efter ti års fejlslagen økonomisk politik er produktionen i euroområdet nu omkring 8,5 procent lavere, end den ville have været, hvis euroområdet blot havde haft samme vækst som USA. Hvis dette efterslæb var undgået, og halvdelen heraf blev anvendt til grøn omstilling, kunne vi nu hvert år bruge, hvad der

svarer til fire EU-budgetter.

Vi lod verdens fattigste og Sydeuropa i stikken. Satte Grækenland under administration. Lod Øst- og Centraleuropa miste op til en tredjedel af deres befolkninger. Arbejderne i Nordeuropa blev mødt med social dumping og fyresedler. Nu er vi på vej til en ny økonomisk krise. Lad os forene koordineret vækst med velfærd, solidaritet og bæredygtighed i verden og EU.

Lad forureneren betale

Klimaet kan sikres ved at lade forurenerne betale. Det står i de internationale aftaler og i EU-traktatens artikel 191.2. Det bør koste 200 euro at udlede et ton CO₂, siger Klimarådet. Prisen må fases hurtigt ind hos de bedst stillede lande og virksomheder. Dårligere stillede kan få længere overgangsordninger. Alle offentlige tilskud bør bidrage til den grønne omstilling.

Landbrug må gøres bæredygtigt og dyrevenligt. Slut med at fodre grise med soja, der fælder regnskoven. Slut med tilskud til mad, der giver diabetes og hjerte-kar-sygdomme. Frugt og grønt og sund mad i stedet for fedt og usundt.

Tilskud til fossil energi afskaffes. Vedvarende energi og cirkulær økonomi fremmes. Fossilbiler må gøres dyrere end elbiler. Fly og skibe må på vedvarende energi. Cykelstier og kollektiv trafik i byerne kan erstatte bilernes forurening.

Told og bøvl ved at sælge over grænserne bør begrænses med frihandel. Hvis andre velstillede lande vil konkurrere på CO₂-forurening, bør de

mødes med udligningsafgifter. Vi skal ikke straffe foregangslande og

virksomheder, som viser vej. Lad os udnytte, at EU-standarder er grundlaget for megen international handel.

Overfyldte gummibåde med flygtninge

Afrikanerne bør frit kunne sælge deres produkter hos os, blot de ikke er skadelige for sundhed og miljø. Det kan skabe håb om et bedre liv i deres lande i stedet for overfyldte gummibåde med flere flygtninge.

Udgifter til flygtninge bør dækkes af det fælles EU-budget, så lande, kirkesamfund, virksomheder og foreninger kan søge om midler til at passe godt på de forfulgte. Gulerod i stedet for pisk.

Verdens rigeste selskab betalte kun 0,005 procent i skat til Irland for deres fortjeneste i hele EU. Skattely i EU bør lukkes, og enhver pengeoverførsel til andre skattely forbydes, hvis landet ikke udleverer alle oplysninger. Hvorfor skal små og mellemstore virksomheder i Europa fortsat betale mere i skat end amerikanske konkurrenter?

Storbritannien som ven og allieret

EU bør som verdens største handelsmagt støtte FN og de internationale organisationer som verdenshandelsorganisationen WTO og verdenssundhedsorganisationen WHO. EU bør tilbyde frihandel til alle og invitere alle europæiske lande med i et fælles marked.

Hvorfor ikke skabe fælles beslutningssteder for lande, der vil rette sig efter reglerne? Storbritannien bør fortsat være en ven og allieret.

I EU bør love bag lukkede døre erstattes med åbenhed, nærhed og

demokrati. Vi må altid kunne se, hvem der stemmer hvad. En lov bør kun binde os, hvis den også er godkendt af et flertal af folkevalgte.

Behovet for et verdensparlament

Vi behøver et verdensparlament til at redde verden og et folkevalgt konvent til at skabe folkestyre i Europa. Kommissionen må altid være under demokratisk kontrol af Europa-Parlamentet i samarbejde med de nationale parlamenter.

Magten bør udøves så tæt på borgerne som muligt gennem et forstærket nærhedsprincip. Alle møder og dokumenter bør være åbne, medmindre man vedtager en undtagelse.

Så får vi chancen for indflydelse. Hver for sig er vi alle svage, med eller uden lukkede grænser. Sammen kan europæerne starte verden og EU på ny.

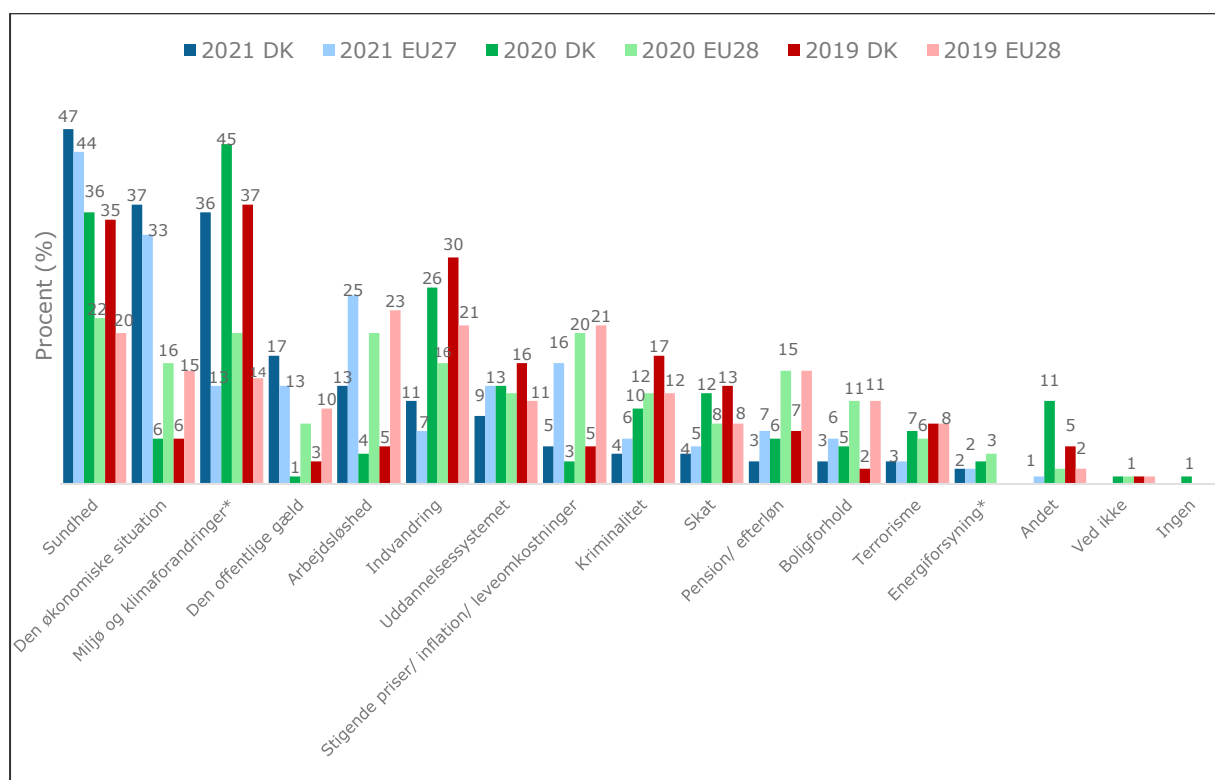
Hvilke udfordringer er danskerne mest optaget af?

Danmark lader til at have klaret sig bedre igennem Corona-pandemien på beskæftigelsesfronten, sammenlignet med EU27 gennemsnittet.

DANMARKS OG EU'S VIGTIGSTE PROBLEMSTILLINGER

Af fig. 3 nedenfor fremgår det at den nuværende Corona-pandemi har ændret på prioriteterne blandt danskerne og EU27. For både Danmark og EU27 ligger *sundhed* samt *den økonomiske situation* nu øverst på listen over vigtigste problemstillinger.

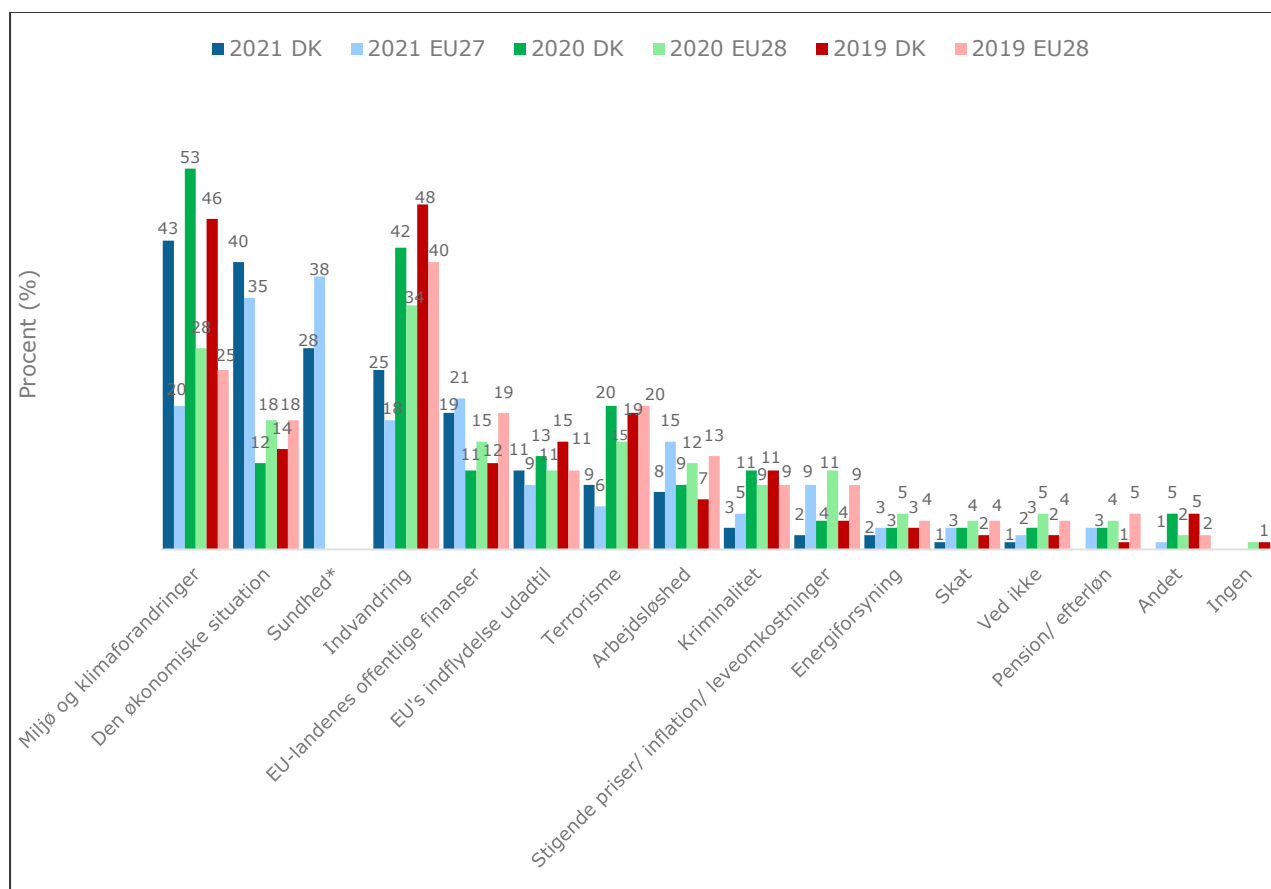

Figur 3: Hvad mener du, er de to vigtigste problemstillinger, <dit land> står over for lige nu? (QA3a)
Årstallene henviser til afrapporteringstidspunkt.

Ifølge danskerne, er de tre vigtigste problemstillinger i Danmark 1) sundhed (47%), 2) den økonomiske situation (37%) og 3) miljø og klimaforandringer (36%). Der er dermed sket ændringer siden sidste år, hvor top3 over Danmarks vigtigste problemstillinger bestod af 1) miljø og klimaforandringer 2) sundhed og 3) indvandring.

Der er sket et skifte i hvad danskerne anser for de vigtigste problemstillinger i Danmark. Indvandring er i seneste måling røget ned på en 6. plads, mens den økonomiske situation er rykket op fra en 9. plads til at være den næst-oftest nævnte. For EU27 gennemsnittet er de tre vigtigste nationale problemstillinger i årets måling 1) sundhed (44%), 2) den økonomiske situation (33%) og 3) arbejdsløshed (25%). Den økonomiske situation er ny og har ikke tidligere været i top3. I de foregående år har EU27 udover sundhed haft problemstillinger som inflation, indvandring og klimaforandringer repræsenteret i top3.

De tre vigtigste problemstillinger for EU, når danskerne spørges, er meget lig de vigtigste problemstillinger for Danmark, eftersom det er 1) miljø og klimaforandringer (43%), 2) den økonomiske situation (40%) og 3) sundhed (28%). Sundhed og den økonomiske situation er ligeledes i top3 blandt de vigtigste problemstillinger for EU, når der ses på tværs af EU27; sundhed (38%) og den økonomiske situation (35%). På 3. pladsen følger EU-landenes offentlige finanser (21%).

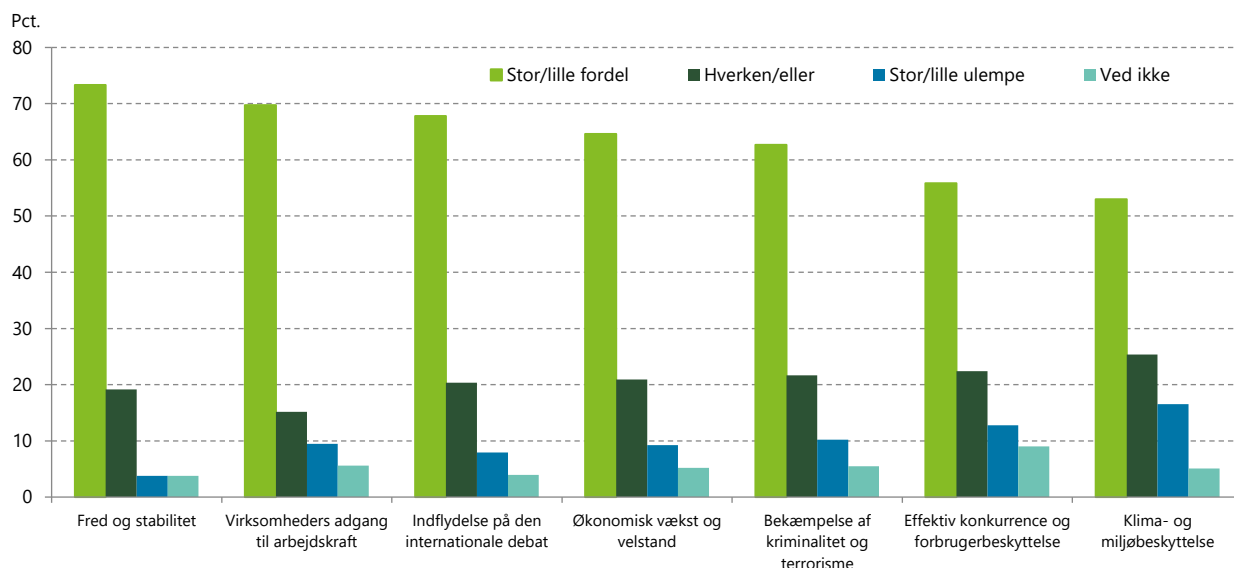

Figur 4: Hvad mener du, er de to vigtigste problemstillinger, EU står over for lige nu? (QA5)

Årstallene henviser til afrapporteringstidspunkt.

*Indgik ikke i 2019 og 2020

Figur 2.2 Danskernes vurdering af, om Danmark har oplevet fordele eller ulemper ved at være medlem af EU

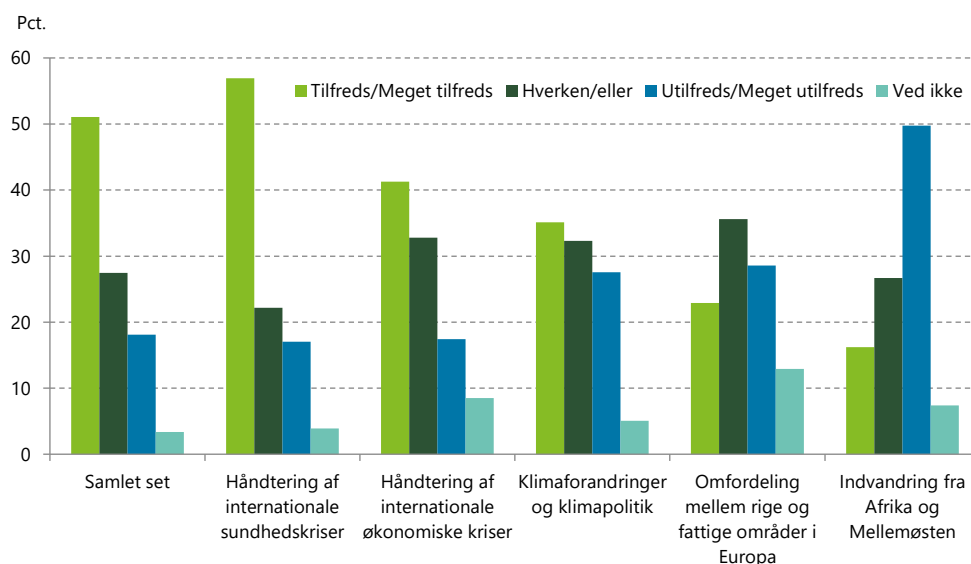
Anm.: Baseret på 2.175 respondenter. De forskellige politikområder er sorteret efter, hvor stor en andel, som har svaret, at de ser en fordel på det politikområde.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte og egne beregninger.

Tilfredse med krisehåndtering, utilfredse med asylsamarbejde

Danskerne er overvejende tilfredse med samarbejdet mellem medlemslandene i EU. Det gælder samlet set og ift. håndtering af sundhedskriser og internationale økonomiske kriser, jf. Figur 2.3. Danskerne er derimod overvejende utilfredse med samarbejdet om håndteringen af indvandring fra Afrika og Mellemøsten. Stort set lige mange danskere er hhv. tilfredse og utilfredse med EU's klimapolitik og omfordelingen mellem rige og fattige områder i Europa.

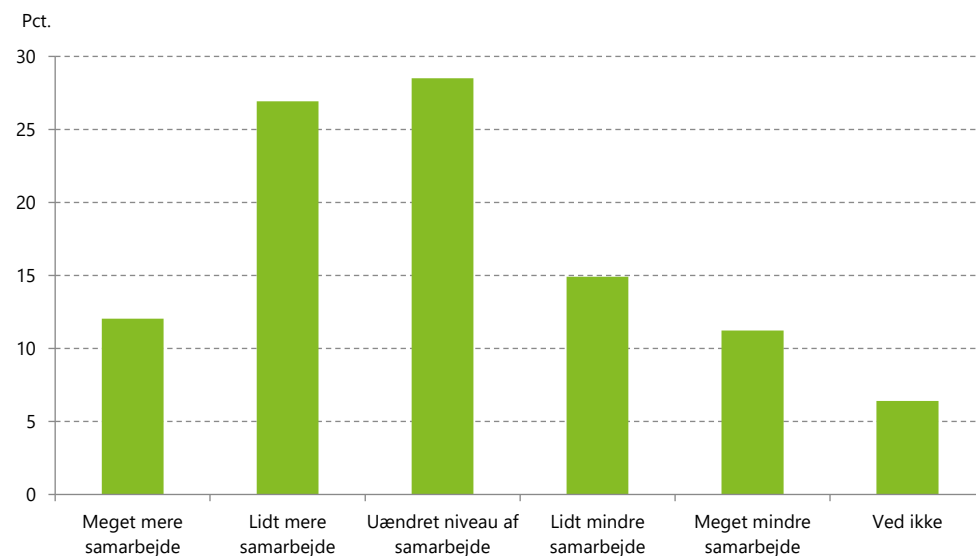
Figur 2.3 Danskernes tilfredshed med samarbejdet mellem medlemslandene i EU på forskellige områder

Anm.: Baseret på 2.175 respondenter. De forskellige politikområder er sorteret efter, hvor stor en andel, som har svaret, at de er tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet på det politikområde.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte og egne beregninger.

Figur 2.6 Danskernes ønsker til det fremtidige EU-samarbejde

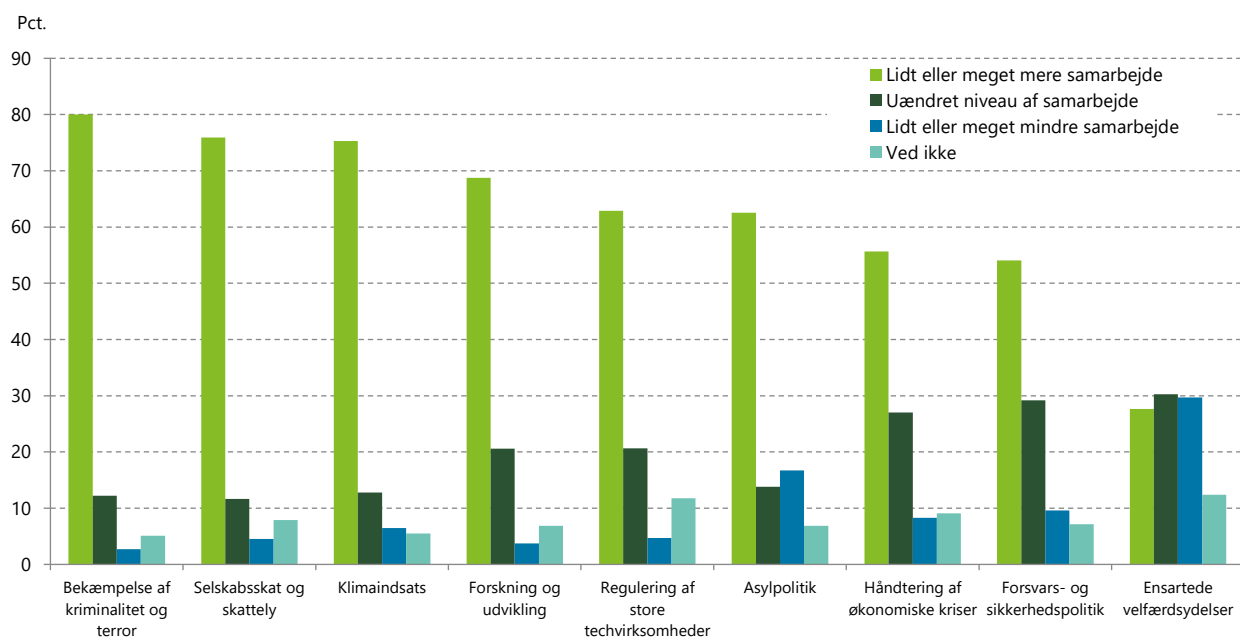
Anm.: Baseret på 2175 respondenter.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte og egne beregninger.

... på tværs af mange politikområder

Ønsket om mere samarbejde er bredt funderet på tværs af politikområder. Mere end tre fjerdedele af danskerne ønsker mere EU-samarbejde omkring klimaindsatsen, håndtering af skattely og bekæmpelse af kriminalitet og terrorisme, jf. Figur 2.7. Et flertal af danskerne ønsker også mere samarbejde inden for asylpolitik, regulering af store tech-selskaber, forsvars- og sikkerhedspolitik, forskning og udvikling samt håndtering af økonomiske kriser. Ensartning af velfærdsydelser på tværs af EU er det eneste område, som vi har spurgt til, hvor der ikke er et flertal for mere samarbejde.

Figur 2.7 Danskernes ønsker til det fremtidige EU-samarbejde opdelt på politikområder

Anm.: Baseret på 2175 respondenter.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte og egne beregninger.

Fakta om EU

EU's værdier og formål

EU's værdier

EU's værdier er beskrevet i en af EU-traktatens første bestemmelser: artikel 2 TEU:

”Unionen bygger på værdierne respekt for menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd”. Hvis et medlemsland gennem længere tid groft overtræder EU's værdier, er der mulighed for midlertidigt at ophæve nogle af landets rettigheder i EU – f.eks. retten til at stemme i Rådet.

Formålet med EU

EU's mål er beskrevet i en af EU-traktatens første bestemmelser: artikel 3 TEU.

1. Unionens mål er at fremme freden, sine værdier og befolkningernes velfærd.
2. Unionen giver borgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser, hvor der er fri bevægelighed for personer, kombineret med passende foranstaltninger vedrørende kontrol ved de ydre grænser, asyl, indvandring og forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet.
3. Unionen opretter et indre marked. Den arbejder for en bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæftigelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten. Den fremmer videnskabelige og teknologiske fremskridt. Den bekæmper social udstødelse og forskelsbehandling og fremmer social retfærdighed og beskyttelse, ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og beskyttelse af børns rettigheder. Den fremmer økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne. Den respekterer medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed og sikrer, at den europæiske kulturarv beskyttes og udvikles.
4. Unionen opretter en økonomisk og monetær union, der har euroen som valuta.
5. Unionen forsvaret og fremmer i forbindelserne med den øvrige verden sine værdier og interesser og bidrager til beskyttelsen af sine borgere. Den bidrager til fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling af jorden, solidaritet og gensidig respekt folkene imellem, fri og fair handel, udryddelse af fattigdom og beskyttelse af menneskerettighederne, især børns rettigheder, samt nøje overholdelse og udvikling af folkeretten, herunder overholdelse af principperne i De Forenede Nationers pagt.
6. Unionen forfølger sine mål med passende midler inden for de beføjelser, der er tildelt den i traktaterne.

Foto: © European Union 2014 - European Parliament.

Den europæiske union

UNIONEN EU (Den Europæiske Union) er en sammenslutning af **27** lande, (se landene **her**), som er blevet enige om at udøve noget af deres suverænitet (selvbestemmelse) i fællesskab – fordi 28 lande, der står sammen, har meget mere styrke end landene enkeltvis.

At udøve suverænitet i fællesskab vil sige at medlemsstaterne uddelegerer visse dele af deres beslutningskompetence til EU. Man kan sige, at EU især beskæftiger sig med at løse problemer, som bedst kan løses i fællesskab. Det gælder fx, når EU vedtager fælles krav til, hvilke kemikalier industrien må bruge fx i produkter som vaskemiddel og legetøj. Det sker for at beskytte forbrugerne mod giftige stoffer og for at sikre dem rimelige priser. De fælles krav betyder nemlig, at virksomhederne kan konkurrere frit på tværs af landegrænser, fordi de fælles krav gør, at produkter, der fx er produceret i Frankrig, også kan sælges i Danmark. Jo mere konkurrence der er virksomhederne imellem, jo billigere priser får vi som forbrugere.

Tilsammen har EU-landene flere end 500 millioner indbyggere. Det er verdens tredjestørste befolkning efter Kina og Indien, og det giver EU indflydelse. Når der fx skal forhandles en handelsaftale på plads med USA, har EU meget større gennemslagskraft, end hvis EU-landene stod hver for sig og skulle forhandle hver deres aftale.

Når EU fører en fælles udenrigspolitik, har unionen også meget større gennemslagskraft, end hvis de 28 lande stod alene med hver deres udenrigspolitik. (Se tv-indslag hvilken magt EUs udenrigschef har **her**).

Men hvor meget skal EU bestemme og på hvilke områder? Der er der meget forskellige holdninger til. Partier som Venstre og Det Radikale Venstre bliver typisk opfattet som meget EU-venlige partier – dvs. partier, der synes, at EU skal have stor indflydelse. I den anden ende af skalaen finder man Dansk Folkeparti, der er meget skeptisk over for EU og Folkebevægelsen mod EU, der arbejder for, at Danmark helt skal forlade EU. / Af Nicola Boserup

Suverænitet

Suverænitet betyder selvbestemmelse eller uafhængighed. Når vi overdrager suverænitet, vil det sige, at andre får ret til at bestemme i Danmark. Danmark overdrager suverænitet, når vi overlader lovgivende, udøvende og dømmende magt til en international organisation. Læs mere om suverænitet i relation til EU **her**

Danskere i Unionen

Du kan læse om, hvilke partier vi i Danmark har valgt skal repræsentere os i EU **her**.

Foreningen YouGlobe
Kødboderne 18, 1.
1714 Kbh. V

www.youglobe.dk
info@youglobe.dk

Sagnet om Europa

Verdensdelen Europa er opkaldt efter en smuk ung fønikisk kongedatter fra øen Tyros, som optræder i den græske mytologi. Myten fortæller, at hun en dag, mens hun gik langs stranden, blev bortført af guden Zeus, den største og mægtigste af alle de græske guder. Zeus var glad for damer og kunne godt lide at klæde sig ud, når han var ude på eventyr. Da han ville forføre Europa, havde han til lejligheden antaget skikkelse af en tyr, og efter at have fået Europa til at sætte sig op på hans ryg svømmede han bort med hende til Kreta. Her blev Europa mor til Minos, Kretas konge.

EU’s medlems- og kandidatlande

Tænker du nogensinde over, hvorfor EU netop består af de lande, det gør?

EU har udviklet sig fra at bestå af de 6 grundlæggere – Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Luxembourg og Vesttyskland – til

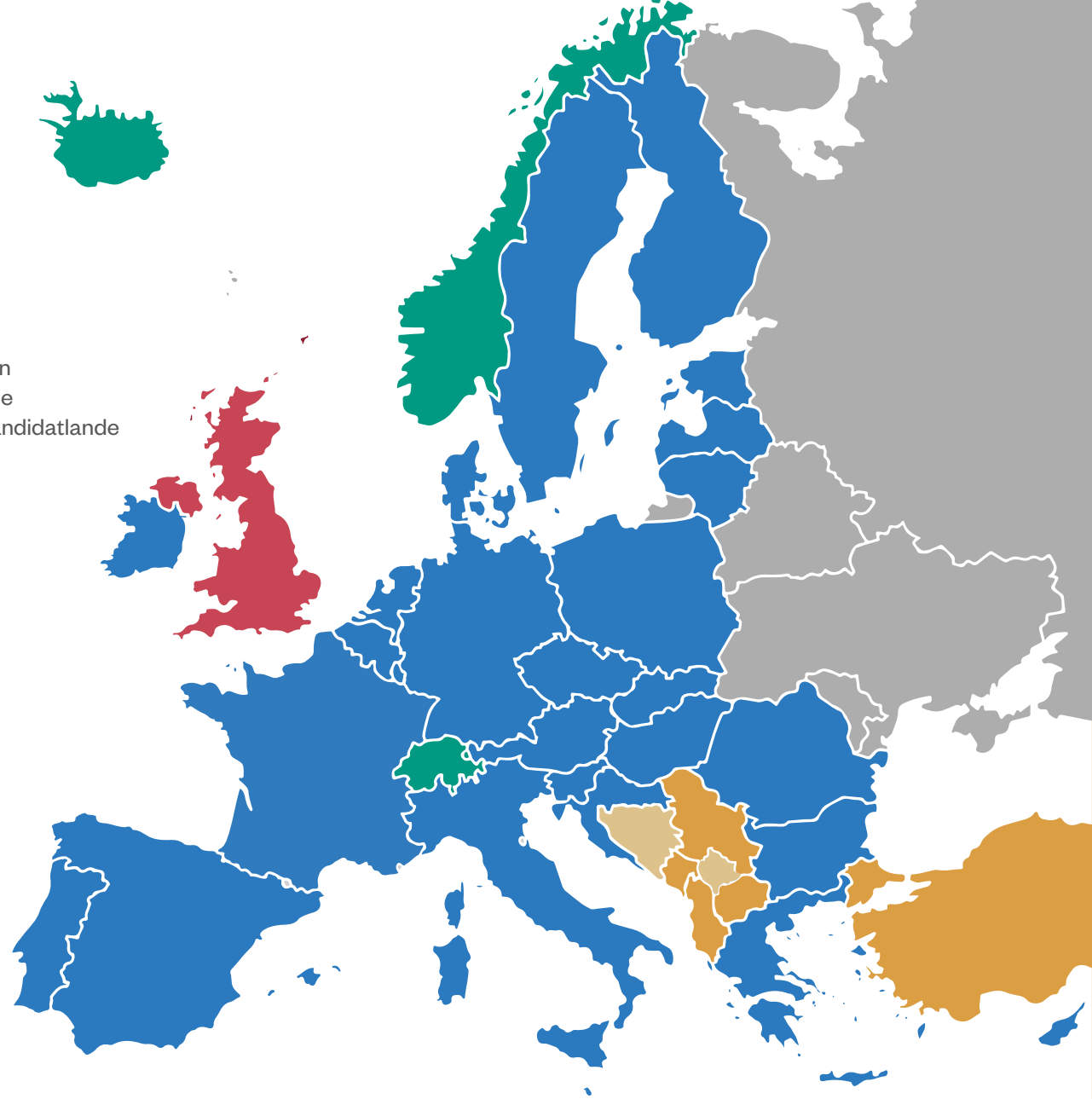
i dag at have 27 medlemslande. 5 lande har desuden aktuelt formel status som kandidatlande. Storbritannien har til gengæld som det første land i historien valgt at melde sig ud af EU den 31. januar 2020.

Medlemslande	Årstal for optagelse
Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Luxembourg og Vesttyskland*	1952 (Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab)
Danmark, Irland og Storbritannien	1973 (Storbritannien udmeldt i 2020)
Grækenland	1981
Portugal og Spanien	1986
Finland, Sverige og Østrig	1995
Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn	2004
Bulgarien og Rumænien	2007
Kroatien	2013

*Fra 1990: Tyskland

Europa

- EU
- Storbritannien
- Kandidatlande
- Potentielle kandidatlande
- EFTA-lande

Kortet viser EU's medlemslande og tidligere medlemslande (Storbritannien), de fire EFTA-lande, kandidatlandene og de lande, som forventes at blive officielle kandidatlande, når de er parate.

Kandidatlande

En række lande har søgt om optagelse i EU. Fem af disse har EU givet status som *kandidatlande*. EU har indledt optagelsesforhandlinger med Tyrkiet, Nordmakedonien, Montenegro, Serbien og Albanien.

Potentielle kandidatlande

Bosnien-Hercegovina og Kosovo er *potentielle kandidatlande*. Det betyder, at de kan blive kandidatlande, når de vurderes parate. Det blev fastslået i en erklæring fra topmødet mellem EU og det vestlige Balkan i Thessaloniki i 2003.

Tyrkiet

Kandidatland siden 1999

Nordmakedonien

Kandidatland siden 2005

Montenegro

Kandidatland siden 2010

Serbien

Kandidatland siden 2012

Albanien

Kandidatland siden 2014

FAKTA

Eksempler på samarbejde med andre lande i Europa

EU har et tæt samarbejde med en række europæiske lande uden for EU. Det gælder især Norge, Island og Liechtenstein, som har en særlig adgang til EU's indre marked gennem det såkaldte Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). EU har desuden indgået bilaterale aftaler med Schweiz om bl.a. fri bevægelighed for arbejdskraft. De fire lande Norge, Island, Schweiz og Liechtenstein udgør tilsammen EFTA, som er en international frihandelsorganisation med tætte relationer til EU.

EU har også indgået en særlig partnerskabsaftale med seks lande i Østeuropa og det sydlige Kaukasus for at styrke det politiske og økonomiske samarbejde med disse lande. Herudover har EU indgået frihandelsaftaler med Georgien, Moldova og Ukraine. Med Armenien har EU indgået en udvidet partnerskabsaftale. I 2017 tog man hul på forhandlinger med Aserbajdsjan om en lignende aftale.

CASE

Brexit

Det var et skelsættende øjeblik i EU's historie, da Storbritannien som det første medlemsland nogen sinde forlod EU den 31. januar 2020. Forud for den britiske exit var gået en folkeafstemning, to premierministres afgang og flere måneders hårde skilsmisseforhandlinger.

Storbritannien tog det første skridt mod exit den 23. juni 2016, da et flertal af de britiske vælgere stemte for at forlade EU ved en folkeafstemning. I marts 2017 gav den britiske regering officielt besked om, at landet ønskede at forlade EU efter mere end 40 års medlemskab.

Forhandlingerne om udtrædelsesaftalen drejede sig først og fremmest om bodelingen mellem EU og Storbritannien. Hvem skulle have hvad, og hvad skulle der betales? Det berørte vigtige emner som den finansielle afregning mellem EU og Storbritannien, men også f.eks. rettigheder for de britiske borgere, der boede i andre EU-medlemslande, og for de EU-borgere (statsborgere i et EU-land), der boede i Storbritannien. Især spørgsmålet om grænsen mellem Republikken Irland og Nordirland voldte store problemer i forhandlingerne.

Hele tre gange stemte det britiske parlament nej til udtrædelsesaftalen, og forhandlingerne blev udsat. Det britiske parlament banede dog endeligt vejen for exit, da det den 9. januar 2020 godkendte den endelige udtrædelsesaftale.

Forhandlingerne om Storbritanniens fremtidige forhold til EU blev formelt åbnet den 2. marts 2020. De kommer til at dreje sig om, hvordan EU og Storbritannien i fremtiden skal samarbejde om alt fra handel til f.eks. terrorbekæmpelse.

Storbritannien forlod EU den 31. januar 2020. Forud for Storbritanniens exit lå en lang forhandling mellem EU og Storbritannien. Foto: Tanaonte, Adobe Stock.

EU's institutioner

EU'S INSTITUTIONER De overordnede linjer for EU's udvikling bestemmes af Det Europæiske Råd, som består af stats- og regeringslederne fra EU's medlemslande og Europa-Kommissionens formand. På Danmarks vegne er det altså statsministeren, der deltager, når Det Europæiske Råd mødes. Her diskuteres de store linjer, fx om der skal optages nye lande i EU. Møderne kaldes for EU's topmøder. Det Europæiske Råds formand kaldes sommetider for EU's præsident. Det er præsidenten, der leder møderne og repræsenterer EU udadtil. Alle skal være enige, for at der kan træffes en beslutning i Det Europæiske Råd.

Ud over Det Europæiske Råd er de tre vigtigste institutioner i EU: Ministerrådet, Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen. Det er nemlig her, det besluttes, hvilke nye love der skal laves.

Det er Europa-Kommissionen, der kommer med forslag til ny lovgivning. Men det er Europa-Parlamentet og Ministerrådet, der tager stilling til og stemmer om forslagene og dermed bestemmer, om forslagene bliver til noget. Læs mere om de tre institutioner herunder.

EU har desuden EU-domstolen, der bestemmer, hvordan EU's love og regler skal forstås og sikrer, at alle lande overholder dem. / Af Nicola Bosserup

Kommissionen

Europa-Kommissionen – også kaldet Kommissionen – består af 28 medlemmer, ét fra hver medlemsstat. Kommissionens vigtigste opgave er at stille forslag til ny lovgivning.

Kommissionens medlemmer kaldes for kommissærer og er udpeget af regeringen i deres hjemland. Kommissærerne skal varetage EU's fælles interesser. Det betyder fx, at den danske kommissær ikke skal tænke på, hvordan et forslag vil påvirke Danmark, men udelukkende, om det vil være gavnligt for EU som helhed.

Kommissærerne udpeges for fem år ad gangen. I disse fem år har hver kommissær ansvar for et bestemt sagsområde, fx konkurrencepolitik, som er den nuværende danske kommissær Margrethe Vestagers ansvarsområde. Ved starten på en ny kommissionsperiode besluttet det, hvilke områder de enkelte kommissærer skal have. Det besluttes gennem hårde forhandlinger medlemsstaterne imellem.

Hver kommissær har et eller flere generaldirektorater under sig. Et generaldirektorat består bl.a. af mange hundrede fagfolk, der tilsammen har kompetencerne til at undersøge alt det, der skal undersøges for, at Kommissionen kan stille nogle gennemarbejdede forslag.

Parlamentet

Europa-Parlamentet består af 751 medlemmer, heraf 13 danske. Medlemmerne er politikere, der er direkte valgt i deres respektive nationalstater og skal arbejde for at varetage nationale interesser i EU. Se de danske medlemmer her.

Medlemmerne vælges for fem år ad gangen. Deres vigtigste opgave er at stemme om de lovforslag, der fremsættes af Kommissionen samt at vedtage EU's budget sammen med Ministerrådet.

Medlemmerne kommer fra forskellige politiske partier – typisk de samme partier, som også er repræsenteret i parlamentet i hjemlandet. Medlemmerne af Europa-Parlamentet arbejder sammen i politiske grupper. Fx sidder danske Jeppe Kofod og de to andre danske Europa-parlamentarikere fra Socialdemokraterne i en gruppe med andre socialdemokrater. Der er kun syv forskellige politiske grupper i Europa-Parlamentet. Derfor har grupperne en langt større politisk spredning end partierne herhjemme. Fx sidder Morten Løkkegaard fra Venstre og Morten Helweg Petersen fra Det Radikale Venstre i samme gruppe. Du kan se de syv grupper her

Som medlem af Europa-Parlamentet er man altså tilknyttet en af de syv grupper. På vegne af sin gruppe er man desuden medlem af et eller flere af Europa-Parlamentets 22 udvalg eller committees, som det kaldes på engelsk. Fx udvalget for International handel eller udvalget for Beskæftigelse og sociale affærer. Hvert udvalg består af medlemmer fra de syv forskellige grupper. Se en liste over de 22 udvalg her

Ministerrådet

Ministerrådet – eller Rådet som det også kaldes – består af medlemslandenes ministre.

Ministerrådets medlemmer skifter fra møde til møde afhængigt af, hvilket emne der skal diskuteres. Hvis emnet fx er fødevarer, deltager den danske fødevarerminister, og så er han/hun medlem af Ministerrådet. Hvis emnet er udenrigspolitik, deltager den danske udenrigsminister, som så er medlem af Ministerrådet.

Ministrene handler på vegne af og efter instrukser fra deres hjemlige regering. Ministerrådets primære opgave er at vedtage ny EU-lovgivning sammen med Europa-Parlamentet – altså at stemme om de forslag, som Kommissionen stiller. Ministrene har et antal stemmer, der afspejler størrelsen på det land, de kommer fra. Små lande har ikke lige så mange stemmer som store lande.

Ministerrådet fastlægger desuden EU's budget i samarbejde med Europa-Parlamentet. Desuden arbejder ministerrådet med at forme EU's sikkerheds- og udenrigspolitik.

Fakta om EU's institutioner

Kommissionen

Består af en kommissær fra hvert medlemsland. Kommissæren er udpeget af regeringen.

Stiller forslag til ny lovgivning og kontrollerer, at medlemslandene overholder EU's love og regler.

Parlamentet

Består af 751 medlemmer, der alle er valgt direkte af borgerne i deres hjemlande.

Beslutter, sammen med Ministerrådet, om Kommissionens forslag bliver til noget.

Ministerrådet

Består af medlemslandenes ministre.

Beslutter sammen med Europa-Parlamentet om Kommissionens forslag bliver til noget.

Lovgivningsprocessen

Kommissionen kommer med et forslag til ny lovgivning, fx en ny miljølov. Forslaget behandles i Europa-Parlamentet, som typisk kommer med en række ændringsforslag.

Herefter tager Ministerrådet stilling til Kommissionens lovforslag og Europa-Parlamentets ændringsforslag og kommer evt. med et nyt ændringsforslag.

Hvis Ministerrådet og Europa-Parlamentet kan blive enige, bliver forslaget vedtaget.

Læs evt. mere om lovgivningsprocessen her.

Test din EU-viden

✓ Test din EU-viden

Du finder svar på quizzen her.

Nyttige links

- Studiehæfte om EU og Folketinget
- Web-tv: Hvilken rolle spiller EU's udenrigschef?
- EU for dummies - radio
- Om EU
- Infopiece om EU
- Hvad besluttede EU i 2014? (EU's årsrapport 2014)
- Europa-parlamentets hjemmeside
- Europa-Parlamentets danske facebookside
- Facebookside for Notat - et magasin om demokrati i Europa

EU’s traktater

Hvordan vi i Danmark behandler vores ældre, og hvor mange elever der skal være i folkeskolen, er eksempler på beslutninger, som ene og alene træffes af Folketinget. Medlemslandene har bestemt, på hvilke områder EU skal tage beslutninger. Traktaterne beskriver de områder, *hvor* EU kan vedtage lovgivning, *hvordan* samarbejdet mellem landene og institutionerne fungerer, og *hvem* der har hvilke roller. Men hvilke traktater i EU er de vigtigste?

To grundlæggende traktater

Samarbejdet i EU bygger på to grundlæggende traktater: Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), som blev vedtaget i 1992 med Maastrichttraktaten, og Traktaten om Den Europæiske

Unions Funktionsmåde (TEUF), som er en revideret udgave af Romtraktaten fra 1958 om Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF). Seneste revision fandt sted med vedtagelsen af Lissabontraktaten i 2009, hvor traktaten i øvrigt blev omdøbt til Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF).

Herudover er der Euratom-traktaten, som regulerer samarbejdet på et begrænset område, nemlig kernekraft, og som skal fornyes i de kommende år.

EU’s traktater kan sammenlignes med den danske grundlov. Dog kan EU ikke selv ændre traktaterne; det kan kun EU’s medlemslande.

De grundlæggende traktater

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF)	Traktaten om Den Europæiske Union (TEU)
Fastsætter bl.a. rammerne for EU’s samarbejde om • det indre marked • miljø • landbrug • fiskeri • retlige og indre anliggender • det økonomisk-monetære samarbejde (ØMU’en).	Fastsætter bl.a. rammerne for EU’s samarbejde om • udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål • hvordan institutionerne fungerer og samarbejder • traktatændringer • hvordan et land kommer med i eller ud af EU • de nationale parlamenters rolle i EU-samarbejdet.

Hvad kan EU lave lovgivning om? Og hvad kan EU ikke lovgive om?

Områder, hvor kun EU kan lovgive På visse områder er det som udgangspunkt kun EU, der kan lovgive og vedtage bindende regler. Det gælder for følgende områder: • Toldunionen • Fastlæggelse af konkurrenceregler, som er nødvendige for det indre markeds funktion • Den monetære politik • Bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik • Den fælles handelspolitik • Tilslutning til internationale aftaler.	Områder, hvor EU og medlemslandene sammen lovgiver På de fleste samarbejdsområder kan både EU og landene lovgive og vedtage bindende regler. EU vil typisk fokusere på de mere grænseoverskridende problematikker, mens medlemslandene vil tage sig af de mere nationale spørgsmål. F.eks. bestemmer Danmark selv, om vi skal have en ny motorvej, mens EU arbejder på at binde medlemslandene sammen (de såkaldte transeuropæiske net, hvor EU f.eks. har givet tilsagn om støtte til Femern Bælt Broen). Det gælder for følgende politikområder: • Det indre marked • Social- og arbejdsmarkedspolitikken • Økonomisk, social og territorial samhørighed • Landbrug og fiskeri (undtagen havets biologiske ressourcer) • Miljø • Forbrugerbeskyttelse • Transport • Transeuropæiske net • Energi • Frihed, sikkerhed og retfærdighed • Fælles sikkerhedsudfordringer på folkesundhedsområdet.	Områder, hvor EU kan lave understøttende og supplerende tiltag På nogle politikområder er EU's rolle begrænset til understøttende eller supplerende regler på områder, som normalt er nationalt reguleret. Her kan EU f.eks. ikke harmonisere medlemslandenes lovgivning. Det gælder disse politikområder: • Beskyttelse af menneskers sundhed • Industri • Kultur • Turisme • Uddannelse, ungdom, sport og erhvervsuddannelse • Civilbeskyttelse • Administrativt samarbejde.	Områder, hvor EU koordinerer tiltag EU har fået en særlig kompetence til at koordinere medlemslandenes økonomiske politik og beskæftigelsespolitikkerne. Som udgangspunkt regulerer landene selv disse politikområder. Men EU kan udstikke retningslinjer for at sikre en bedre koordination og overvågning af EU-landenes økonomiske politikker (det er under det såkaldte <i>europæiske semester</i>).
			Områder, hvor EU ikke kan lovgive Eksempler på områder, hvor det alene er medlemslandene, der kan lovgive: • Fordelingspolitikken (herunder skattesatser) • Velfærdspolitikken i bredeste forstand (herunder socialforsorg, boligpolitik m.v.) • Brug af nationale arealer • Religiøse spørgsmål • Indretningen af de væbnede styrker og politiet • Kommunale spørgsmål. Kilde: Udenrigsministeriet, 2008.

EU's budget

Det går ofte ikke stille af sig, når EU skal fordele sine økonomiske midler. Skal klima prioriteres over landbrug? Og hvilke lande skal betale og hvor meget?

Alle medlemslande betaler til EU's fælles budget, som er på ca. 165 mia. euro om året. Bidragene beregnes, så der bl.a. tages højde for landenes velfærdsniveauer (ud fra bruttonationalindkomsten (BNI)). I 2018 betalte Danmark et beløb til EU (nettobidraget), som svarer til omkring 1.500 kr. pr. indbygger i Danmark. Men hvordan bruger EU pengene?

Vedtagelsen af EU's budget

Ligesom den danske finanslov, skal EU's budget vedtages hvert år. Europa-Parlamentet og Ministerrådet bliver enige om EU's budget på baggrund af et forslag fra Kommissionen.

EU har et langsigtet rammebudget (ofte kaldet MFF – *Multiannual Financial Framework*), som fastlægger de maksimale udgifter for politikområder for en 7-årig

periode ad gangen. Rammebudgettet skal vedtages ved enstemmighed mellem landene i Ministerrådet.

Hvert år forhandler EU om årlige budgetter inden for denne overordnede ramme. Man kan ikke umiddelbart flytte penge mellem politikområderne og heller ikke øge de årlige budgetter. Det gør disse årlige budgetforhandlinger knap så dramatiske. Til gengæld er forhandlingerne om det 7-årige rammebudget ofte langtrukne og komplicerede.

Det kan godt blive lidt af en maratonforhandling at få det lagt fast på en måde, så alle medlemslande er tilfredse. Da budgettet for perioden 2014-2020 skulle fastlægges, tog det næsten 2 ½ år at få enderne til at mødes og blive enige.

EU er, hvad pengene bruges til

Diskussionen om budgettet er diskussionen om, hvor meget der skal afsættes til EU's aktuelle og fremtidige udfordringer, samtidig med at også de traditionelle politikområder bliver tilgodeset.

Skal der f.eks. skæres ned på landbrugsstøtten og støtten til de mindre udviklede regioner i Øst- og Sydeuropa? Og skal budgettet i så fald gøres mindre? Eller skal EU-budgettet i stedet være højere, så EU har råd til at løse flere grænseoverskridende opgaver?

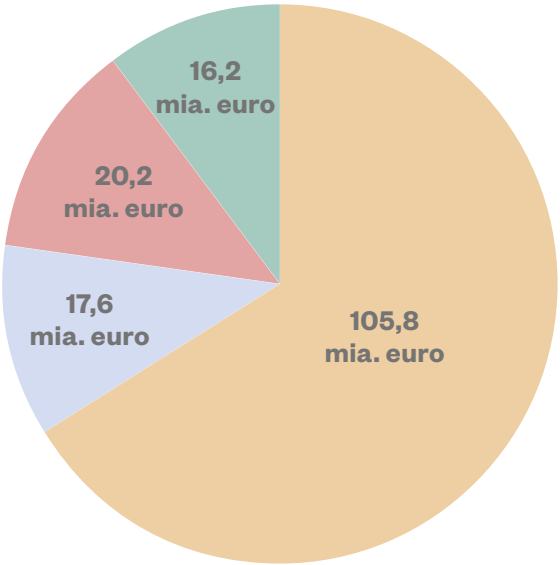
EU's medlemslande kan sammen vælge at beslutte, at budgettet skal se helt anderledes ud. Men ofte kæmper hvert land for at holde fast i den udgiftspost, hvorfra de selv kan hive mange EU-penge hjem, eller som de på anden måde synes er meget vigtig.

^

Formanden for Det Europæiske Råd, Charles Michel, modtager formanden for Europa-Parlamentet, David Sassoli, til forhandlinger om EU's langsigtede budget (MFF) i februar 2020. Til højre for Charles Michel sidder i øvrigt danskeren Jeppe Tranholm-Mikkelsen, der er generalsekretær for Ministerrådet. Foto: Europa-Parlamentets mediatek.

EU's indtægter

- BNI-bidrag: 105,8 mia. euro
- Told og sukkerafgifter: 20,2 mia. euro
- Diverse indtægter: 16,2 mia. euro
- Momsbidrag: 17,6 mia. euro

EU's indtægter i cirkeldiagram (euro). EU's samlede indtægter i 2018: 158,6 mia. euro.

^

Kilde: Finansrapporten 2018.

EU-budgettet 2014-2020 udgjorde ca. 1 pct. af EU-landenes samlede indkomst (BNI) og ca. 2 pct. af samtlige EU-landes offentlige udgifter. Kilde: Europa-Kommissionen.

Bruttonationalindkomsten (BNI) bruges til at beregne den samlede indkomst i et land. Det vil sige, at den indkomst, danske virksomheder skaber i udlandet, er lagt til beløbet for landets samlede indkomst, mens udenlandske indkomster genereret i Danmark er trukket fra.

Danmarks bidrag til budgettet

Danmark er nettobidragssyder til EU's budget – vi bidrager med relativt flere penge, end vi får tilbage i støtte. I 2018 betalte vi f.eks. 9 mia. kr. mere til budgettet, end vi fik tilbage i økonomiske ydelser (f.eks. gennem landbrugs- og strukturstøtte, forskningsprojekter osv.).

Det beløb svarer til ca. 128 kr. pr. indbygger i Danmark om måneden.

Danmark er ikke den eneste nettobidragssyder. EU's største medlemsstat – Tyskland – bidrager med godt 20 pct. af EU's budget. Til sammenligning ligger Danmarks andel på knap 2 pct.

CASE

Ingen retsstat, ingen penge

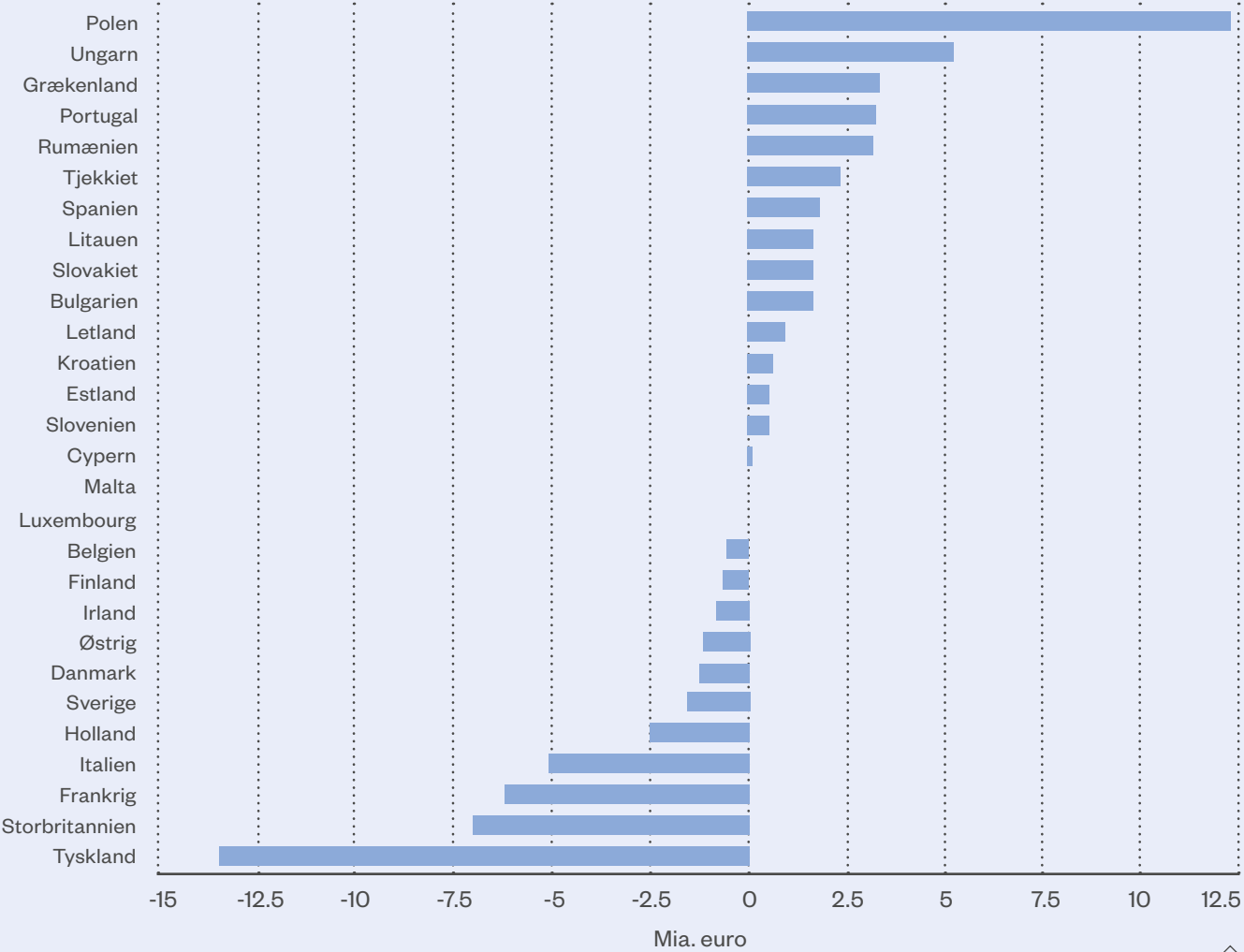
Kommissionen har foreslået, at medlemslande uden et velfungerende retsvæsen i nogle tilfælde fremover skal fratages EU-støtte. Kommissionen mener, at en underminering af retsstaten kan betyde, at EU's penge bliver misbrugt.

Koblingen mellem EU-støtte og retsstatsprincipperne er en konsekvens af de senere års konflikter med især to medlemslande, Polen og Ungarn. De to lande er da også meget kritiske over for forslaget. Kommissionen og et bredt flertal af medlemslandene mener, at den polske regering har for stor indflydelse på de polske domstole og dermed truer princippet om domstolenes uafhængighed. Samtidig er Polen et af de lande, der modtager mest støtte fra EU. Polen modtog i 2018 omkring 12,3 mia. euro mere i støtte fra EU, end landet betalte til budgettet.

Kommissionen og de fleste medlemslande er også kommet med en stærk kritik af Ungarn for at undertrykke kritiske medier og oppositionsgrupper i landet.

Da Det Europæiske Råd mødtes i juli 2020, blev man ligeledes enige om, at EU's medlemslande skal overholde retsstatsprincippet i forbindelse med håndtering af EU-støtte, så gennemførelsen af EU's budget og finansielle interesser ikke bringes i fare.

Bidragssydere og bidragsmodtagere i 2018

Kilde: Europa-Kommissionen

Hvad EU bruger pengene på

Omkring 85 pct. af EU's budget går til programmer og aktiviteter i medlemslandene. De to dyreste programmer drejer sig om samhørighedspolitik og landbrugsstøtte. På tredjepladsen ligger konkurrenceevne-programmerne – især forskningsstøtte. Hvad bruges de penge til?

Landbrugsstøtten

EU har fra starten af 1960'erne støttet europæisk landbrug for at sørge for, at alle EU-borgere havde nok fødevarer til priser, de kunne betale, og en rimelig levestandard for landbefolkningerne.

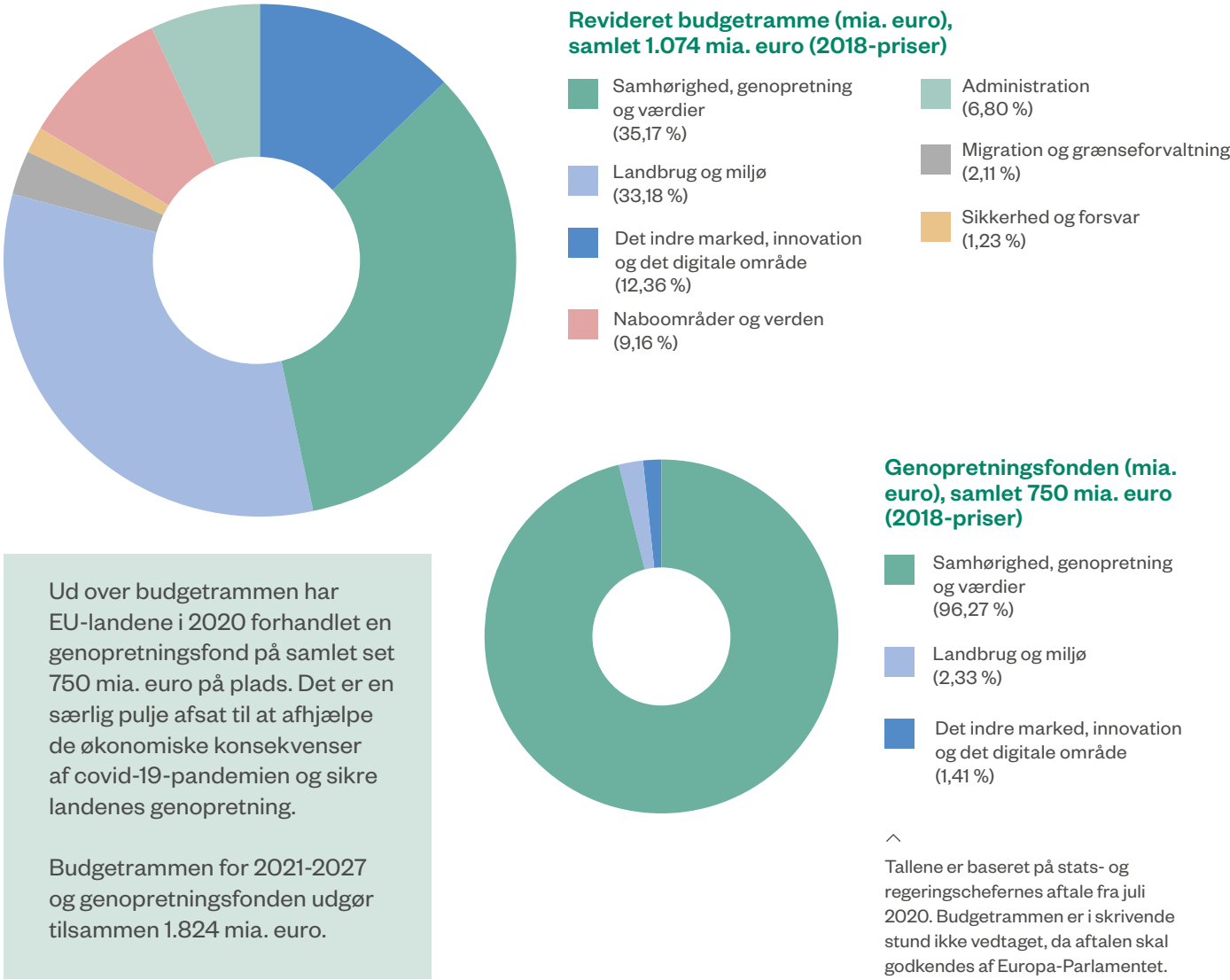
Når der er forhandlinger om den flerårige ramme for EU's budget, er landbrugsstøttens størrelse altid til debat. Landbrugsstøtten har været faldende over årene, og den udvikling vil nok fortsætte. Flere lande mener nemlig, at den er alt for høj, og at pengene hellere skal gå til andre områder. Nogle udviklingslande kritiserer desuden landbrugspolitikken

for at være med til at underminere verdensmarkedspriserne på de fødevarer, som netop fylder utrolig meget i økonomien i udviklingslande i bl.a. Afrika.

^
Danmark modtager ca. 6,6 mia. kr. i landbrugsstøtte om året. Pengene går især til de to største grupper i landbruget, planteavlere og mælkeproducenter. De to grupper er stadig ret afhængige af landbrugsstøtten for at opretholde deres nuværende indkomstniveau, vurderer Danmarks Statistik 2019. Foto: Christoffer Regild, 2019.

Forslag til EU's budgetramme for perioden 2021-2027

Samhørighedspolitikken

Samhørighedspolitikken skal forsøge at udligne forskellene i udviklingen mellem regionerne i EU. Tanken er, at hele EU vil blive stærkere økonomisk, hvis man løfter de svageste regioner. Pengene fra de to samhørighedsfonde bruges f.eks. til (videre)uddannelse og projekter, som skal hjælpe med at skabe bæredygtig og innovativ vækst.

Dog gives der i praksis støtte (omend i forskellig størrelsesorden) til både *mindre udviklede regioner*, *overgangsregioner* og *mere udviklede regioner*. Alle danske regioner er mere udviklede regioner, undtagen Region Sjælland, som har status af *overgangsregion*. Samhørighedsmidlerne administreres i høj grad nationalt og regionalt fremfor på EU-niveau. Det gør det nemmere at tilpasse støtten til regionens specifikke behov.

?

EU's fokus på regionerne i EU har skabt grobund for selvstændige regionale repræsentationer i EU. Alle danske regioner har deres eget regionskontor i Bruxelles. Her arbejder de for dansk deltagelse i EU-projekter, for samarbejde med andre regioner og for at skaffe EU-midler til projekter i deres egen region.

Der er over 300 regionskontorer i Bruxelles, som repræsenterer regioner fra alle EU-lande. Regionskontorerne arbejder sammen på tværs af landegrænser alt efter fællesinteresser.

FAKTA

Tilskud til danske kommuner og regioner

To af EU's strukturfonde, Socialfonden og Regionalfonden, investerer til sammen knap 1 mia. kr. om året (i partnerskab med danske regioner, kommuner, virksomheder og vidensorganisationer) i aktiviteter, som skal skabe vækst og beskæftigelse i Danmark.

Ifølge KL's analyse har støtten i den sidste 7-årige periode (2014-2020) været med til at skabe godt 13.000 nye private fuldtidsjob og styrket virksomhedernes omsætning med ca. 22 mia. kr.

Eksempler på danske projekter

- Herning Kommune har fået penge til et projekt, som skal hjælpe virksomheder med at udvikle grønne forretningsmodeller, så de bruger mindre energi.
- I Nordjylland fylder den maritime sektor meget, ca. 15.000 arbejdspladser fordelt på 400 maritime virksomheder. Men der er behov for flere små iværksættere. Derfor har Region Nordjylland fået penge til et projekt, som skal skabe flere små virksomheder på det maritime område.
- Region Sjælland har fået penge til et projekt om udvikling af flere praktikpladser, så flere unge kan gennemføre en erhvervsuddannelse.
- Et klyngesamarbejde mellem offentlige og private aktører på Bornholm har fået penge til at udvikle bedre vilkår for friluftslivsturisme på øen, hvor turisme er en stor indtægtskilde.

Danmark er et af de EU-lande, som i forhold til indbyggertal modtager flest forskningsmidler fra EU. Foto: Christoffer Regild, 2019.

Konkurrenceevne og forskning

EU støtter forskning af høj videnskabelig kvalitet – og især forskning på tværs af grænserne. Der gives også stipendier til de dygtigste forskere. EU's forskningsprogram Horizon 2020 har et budget på 75 mia. euro over en 7-årig periode.

Hovedfokus er på forskning, som hjælper med at løse en række store samfundsmæssige udfordringer, som EU har defineret. Det er udfordringer, som hele samfundet står over for, og som der forskningsmæssigt kan findes løsninger på. Udfordringerne falder i syv overordnede kategorier.

De store samfundsmæssige udfordringer:

- Sundhed, demografiske ændringer og velfærd
- Fødevarer, sikkerhed, bæredygtigt landbrug og skovbrug, havforskning, forskning inden for vand og bioøkonomi
- Mere sikker, ren og effektiv energi
- Intelligent, grøn og integreret transport
- Klima, miljø, ressourceeffektivitet og råmaterialer
- Europa i en verden under forandring
- Sikre samfund.

Kilde: Horizon 2020.

CASE

Hvor meget får Danmark i forskningsstøtte?

Danske virksomheder og forskningsinstitutioner har været med i 1.564 forskellige projekter støttet med EU's forskningsmidler over de sidste 7 år. De danske deltagere har samlet modtaget ca. 1,4 mia. kr. om året i støtte. Det giver Danmark en andenplads, hvad angår EU-forskningsstøtte i forhold til indbyggertal.

Danmark har bl.a. fået forskningsstøtte til:

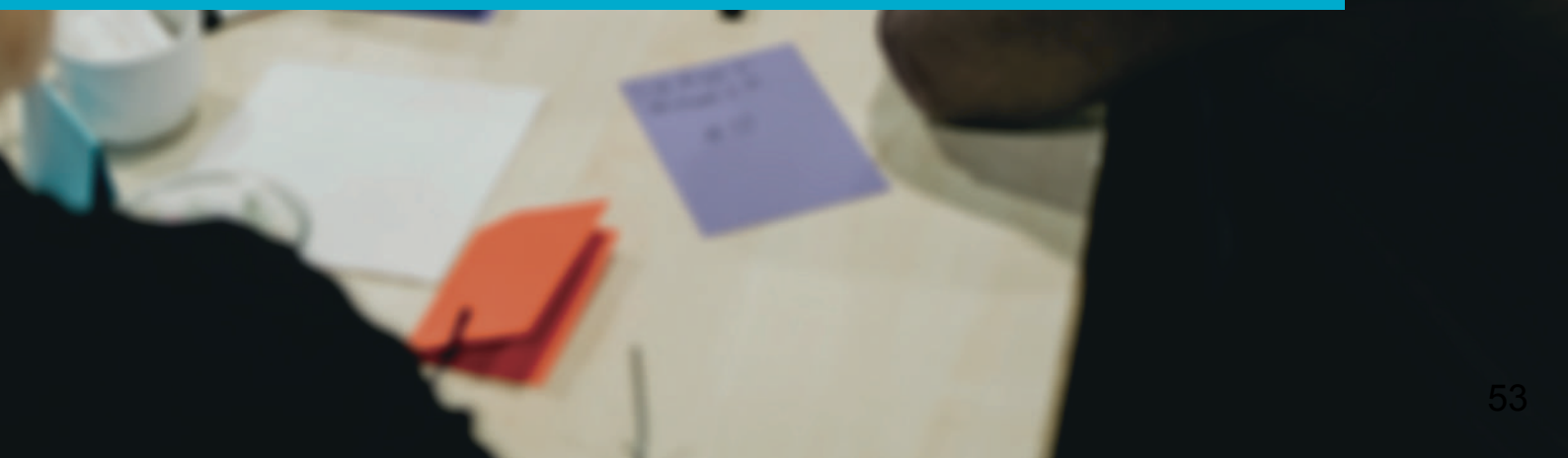
- Et kræftbehandlingsprojekt, hvor man har fundet en metode til at måle, præcis hvor meget kemoterapi der er nødvendigt for patienten, og dermed undgå at give for meget.
- En hundrede procent elektrisk færge, som kan sejle 25 km/t og transportere 30 biler og 200 mennesker. Prototypen hedder 'Ellen' og forbinder Ærø med Als.

Den EU-støttede elfærge "Ellen" sejler mellem Ærø og Als. Foto: Peter Therkildsen.

Danmark i EU

Danmark i EU

Danmark trådte ind i EU i 1973, efter at danskerne med et klart flertal havde sagt ja ved en folkeafstemning den 2. oktober 1972. Forholdet mellem EU og Danmark har dog oplevet kriser undervejs. Bl.a. truede det danske nej til Maastrichttraktaten i 1992 med at stikke en kæp i hjulet for de øvrige EU-landes ønsker om at udbygge det europæiske samarbejde med bl.a. en økonomisk-monetær union og en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. I dette kapitel ser vi nærmere på forholdet mellem Danmark og EU. Hvilken indflydelse har EU på Danmark og Danmark på EU?

EU og den danske lovgivning

▼
Tidligere
kommissionsformand
Jacques Delors (1988).

Har du nogensinde overvejet, hvor meget af den danske lovgivning der kommer fra EU? EU lovgiver i dag om økonomiske forhold, sociale forhold, handel, klima, miljø- og fødevarer og meget mere. Der er i tidens løb givet mange forskellige vurderinger af, hvor meget EU-reglerne fylder i national lovgivning.

Jacques Delors' profeti

Et af de mest citerede bud på dette stammer fra en tale, som den tidligere formand for Europa-Kommissionen Jacques Delors holdt i Europa-Parlamentet i 1988. Her forudså han, at inden for 10 år ville 80 pct. af den lovgivning, der handler om økonomi og skatte- og socialpolitik, komme fra EU.

Siden har mange flittigt henvist til dette tal i både akademisk litteratur og politiske debatter. En ting er dog profetier a la Delors, en anden er mere videnskabelige opgørelser baseret på faktiske optællinger. Dem er der efterhånden også flere af i EU-litteraturen. Men heller ikke her finder vi et entydigt svar.

"Om 10 år vil 80 pct. af den lovgivning, der handler om økonomi og måske også skatte- og socialpolitik, komme fra EU."

En rapport udarbejdet af det britiske Underhus fra 2010 viste således, at andelen af nationale love, som byggede på EU-lovgivning, svingede mellem 6 og 84 pct. i syv forskellige EU-lande. Det skyldtes især store forskelle i opgørelsesmetoderne, men også, hvordan de enkelte EU-lande implementerede

Hvis man vil måle EU's indflydelse på den lovgivning, som samlet set gælder for danske borgere og virksomheder, bør man også medregne de ca. 1.200 forordninger, som hvert år vedtages i EU med direkte retskraft og derfor ikke skal omsættes til dansk lovgivning.

FAKTA

FAKTA

EU-retten. F.eks. havde Italien praksis for at implementere flere EU-direktiver i én samlet lov, mens andre EU-lande valgte at gennemføre direktiverne enkeltvis.

EU-lovgivningen og dansk lovgivning

I en ny dansk undersøgelse fra 2020 udarbejdet af Grønnegård m.fl. fremgår det, at 21 pct. af alle danske love i 2018 helt eller delvis bygger på et EU-direktiv, mens det samme gælder for 15 pct. af bekendtgørelserne. Undersøgelsen tæller ikke forordninger med, da de har direkte retskraft i EU-landene. Det gør til gengæld Justitsministeriet i en opgørelse fra 2009, som viste, at 19 pct. af alle danske love og bekendtgørelser vedtaget i 2008 var baseret på EU-direktiver eller forordninger. I denne undersøgelse medregnede Justitsministeriet også supplerende national lovgivning, som var vedtaget for at opfylde en EU-forordning. I en lignende undersøgelse fra 2011 nåede Justitsministeriet frem til, at i alt 11,25 pct. af alle love vedtaget i perioden 2001-2010 var blevet til som følge af EU-direktiver eller forordninger. Meget tyder således på, at Delors profeti om de 80 pct. skal tages med et gran salt.

Spørgsmålet er dog, om det overhovedet giver mening at lede efter ét gyldent tal

Bekendtgørelser udstedes i reglen af ministre (eller ministeriernes styrelser) på baggrund af en bemyndigelse fra Folketinget.

^

Folketingets åbning den 1. oktober 2019. EU-direktiver skal gennemføres i dansk lovgivning, dvs. vedtages som lov i Folketinget eller udstedes via bekendtgørelser. Foto: Ty Stange, 2019.

på tværs af al lovgivning. Der er nemlig ganske stor forskel på EU's indflydelse på dansk lovgivning inden for hvert enkelt politikområde. Inden for handel, landbrug og miljø og fødevarer lovgiver EU meget, mens EU's påvirkning af dansk lovgivning på områder som f.eks. uddannelse og kultur er yderst begrænset.

De danske EU-forbehold

Når du betaler for dine varer i supermarkedet, betaler du med danske kroner og ikke euro. Danmark deltager nemlig *ikke* fuldt ud i alle dele af EU-samarbejdet. Hvorfor er det sådan?

Da danskerne sagde nej

Den 2. juni 1992 stemte et flertal af danskerne nej til Maastrichttraktaten ved en folkeafstemning. Med nej et blokerede danskerne for oprettelsen af den politisk-økonomiske union, som de dengang 15 EU-landes stats- og regeringschefer (dengang EF) var blevet enige om. EU-lederne havde bl.a. planlagt, at EU skulle have en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og indføre en økonomisk og monetær union (ØMU'en).

Hvordan skulle man komme videre herfra, når Danmark ikke kunne ratificere den nye traktat? Ingen af de øvrige EU-lande var imidlertid indstillet på at genforhandle traktaten. Så kunne Danmark forblive medlem af EU? Og i så fald på hvilke præmisser?

2. juni 1992	Folkeafstemning om Maastrichttraktaten.
30. oktober 1992	Vedtagelse af det nationale kompromis: »Danmark i Europa«.
11.-12. december 1992	Danmarks særstilling accepteres af medlemslandenes stats- og regeringschefer på Edinburghtopmøde.
18. maj 1993	Danskerne siger ja til Maastrichttraktaten og de danske forbehold ved en ny folkeafstemning.
1. november 1993	Maastrichttraktaten træder i kraft.

Det nationale kompromis

Folketingets politiske partier arbejdede på højtryk for at finde en model, så Danmark stadig kunne deltage i EU-samarbejdet. Første opgave var at finde ud af, hvorfor et flertal af vælgerne havde stemt nej.

Kravet om en genforhandling af Maastrichttraktaten med de andre EU-lande blev hurtigt lagt på hylden. Oppositionspartierne Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti forsøgte i stedet at blive enige om, hvad der skulle være Danmarks krav til en særordning i EU. De tre partier forhandlede sig frem til en model, som bl.a. lagde op til, at Danmark skulle holdes

uden for EU's forsvarspolitik, den fælles mønt og unionsborgerskabet og ikke afgive beføjelser til EU på det retlige område. Disse krav blev samlet i et nationalt kompromis, »Danmark i Europa«, som også regeringspartierne, Det Konservative Folkeparti og Venstre, og støttepartierne Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti tilsluttede sig den 30. oktober 1992. Kun Fremskridtspartiet stemte imod i Folketinget.

EU-landenes stats- og regeringschefer accepterede det danske ønske om en særstilling på de nævnte områder ved Edinburghtopmødet i december 1992.

< Leder af Socialdemokratiet Poul Nyrup Rasmussen, leder af Socialistisk Folkeparti Holger K. Nielsen og leder af Det Radikale Venstre Marianne Jelved fejrer at have forhandlet oplægget »Danmark i Europa«, som endte med at blive det nationale kompromis. Foto: Polfoto.

?

Det var en sand gyser, da danskerne stemte om Maastrichttraktaten i 1992. Kun godt 46.000 stemmer adskilte ja- og nej-siden. Resultatet kom bag på de danske politiske partier, særlig dem, der havde anbefalet et ja. Nej-siden bestod dengang af Socialistisk Folkeparti, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti, som havde mere vind i sejlene end ja-siden, som ellers dækkede flertallet af partierne.

De danske vælgere sagde derefter ja til Maastrichttraktaten med den danske særordning ved en ny folkeafstemning den 18. maj 1993. Danmark kunne herefter ratificere Maastrichttraktaten. Det blev samtidig aftalt mellem de politiske partier, at det nationale kompromis tegnede en ny langsigtet dansk EU-politik, som kun kunne ophæves efter en ny folkeafstemning.

> Et af de danske forbehold, som blev resultatet af det nationale kompromis, er et forbehold mod Danmarks deltagelse i militært samarbejde med de øvrige medlemslande. Foto: Henning Bagger (Ritzau).

FAKTA

De områder, som forbeholdene handler om

De danske forbehold blev siden traktatfæstet af EU-landene i 1997 med vedtagelsen af Amsterdamtraktaten. Forbeholdene vedrører:

1

Eurosamarbejdet. Danmark deltager *ikke* i tredje fase i EU's Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en). Det betyder, at Danmark bevarer den danske krone som møntfod, ligesom det stadig er Nationalbanken, som fastsætter den danske penge- og valutapolitik. Kronens kurs er dog tæt knyttet til euroen, så forskellen i valutakursen mellem de to valutaer varierer meget lidt. (Læs mere om euroen på side 135-139).

2

Forsvarssamarbejdet. Danmark deltager *ikke* i EU's samarbejde på det forsvarspolitiske område. Derfor sender Danmark *ikke* danske soldater til EU's internationale militære missioner og forsvarsagenturet. (Læs mere om EU's forsvarssamarbejde på side 145).

3

Retspolitik og politisamarbejde. Danmark deltager kun i samarbejdet om retlige og indre anliggender i EU, når det er mellemstatsligt – ikke overstatsligt. Samarbejdet startede i 1993 som rent mellemstatsligt, men er i dag helt omlagt til overstatsligt samarbejde. Derfor kan Danmark ikke længere deltage i vedtagelsen af EU-regulering på dette område. Danmark har dog forhandlet en række særaftaler på centrale områder, som gør det muligt at deltage på et mellemstatsligt grundlag (Læs mere om vores særaftaler og retsforbeholdet på side 146-152).

4

Unionsborgerskabet. Danskerne fik med Edinburghaftalen garanti for, at unionsborgerskabet alene gav yderligere rettigheder i supplement til det danske statsborgerskab, men ikke skulle erstatte det. Med Amsterdamtraktaten (1997) blev denne præcisering skrevet ind i traktaten, så den i dag gælder for alle EU-landes borgere. Derfor er det fjerde forbehold ikke længere et rent dansk forbehold, og man taler derfor ofte kun om *tre* forbehold.

Den deliberative metode Din deltagelse i Europa Samling

Metoden

Deliberativt borgerpanel og deliberativt demokrati

Europa Samling defineres som ”deliberativt borgerpanel” og er et format for borgerinvolvering, der bygger på en deltagerbaseret demokratiforståelse – den såkaldte deliberativt demokrati – rådslagningsdemokrati.

Målet er at skabe en mindre gruppe af borgere, der spejler resten af borgerne i Danmark. De 24 medlemmer bliver inviteret til at kvalificere komplekse problemstillinger og beslutninger til gavn for de folkevalgte beslutningstagere. Metoden er forskningsbaseret og bygger på en dialogproces over flere samlinger.

Læs mere om metoden på www.borgersamling.dk

Hvor kommer Deliberativt Demokrati fra?

Deliberativt Demokrati – rådslagningsdemokrati- er både et gammelt og et nyt demokratiformat. Det er en moderne fornyelse af det oprindelige Athenske demokrati, for over 2.000 år siden. I det Athenske demokrati blev bystatens borgere udpeget til at træffe de store fælles beslutninger for fællesskabets fremtid. Hver borger skulle således have mulighed for at repræsentere byens borgere på tværs af positioner i samfundet og var forpligtet til at træffe beslutninger på baggrund af fælles rådslagning – som alle byens borgere kunne se, forstå og genkende sig selv i.

Deliberative processer har de seneste 10 år oplevet fornyet international opmærksomhed i lande som Canada, England, Frankrig og Irland. Her har man inviteret borgerne på baggrund af lodtrækning til at bidrage til deres hverdags-ekspertise og komme med anbefalinger til politikerne på ofte komplekse problemstillinger som fx klima, sundhed og byudvikling. I Danmark blev deliberative processer under navn ”Borgersamling” introduceret for første gang i København i 2019 og i Albertslund og Rudersdal i 2020. Regeringens klimaborgering bygger på en lignende metode.

Aktører i den deliberative proces

Hvad er en ekspertgruppe?

I tilknytning til Europa Samlingens medlemmer, altså ”hverdags-eksperterne” er der udpeget en fag-ekspertgruppe, der skal bistå borgernes arbejde. Ekspertgruppen består af eksperterne og uafhængige rådgivere, med bred viden inden for problemstillingens fokusområde.

Ekspertgruppen tilknyttet Europa Samling består af fire eksperter:

- **Bjarke Møller**, foredragsholder, forfatter og journalist. Ekspert indenfor EU, Europa og globalisering og vor tids største politiske, økonomiske og kulturelle udfordringer;
- **Derek Beach**, Professor ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet og. Forskere indenfor EU-institutioner, folkeafstemninger, offentlig opinion;
- **Sinne Backs Conan**, Europapolitisk direktør i Finans Danmark og tidligere ansvarlig for DI's europakontor i Bruxelles såvel som europapolitisk direktør i DI.

Tilsammen dækker ekspertgruppen de fagområder, udsigtsposter og vidensperspektiver, borgerne i Borgerpanelet har brug for, for at holistisk forholde sig til opgaven. Ekspertgruppens primære rolle er i samarbejde med tredjepartssekretariatet at sikre processens uvildighed, samt udpege data og fakta, der bedst kan bidrage til at styrke borgerpanelets arbejde.

Hvad er tredjepartsekretariatet?

Når man som politiker vælger at igangsætte en deliberativ proces som Europa Samling, forpligter man sig samtidigt til at oprette en uafhængig tredjepart, der driver og faciliterer dialogprocessen. Det tilsikrer, at politikerne og embedsværket har ”armslængde” til borgernes arbejde og mindsker muligheden for direkte at påvirke og udøve indflydelse på, hvilke anbefalinger borgerne kommer frem til. Det er borgernes stemmer, viden og erfaringer der er i centrum. Denne adskillelse og klare opdeling i ansvar og roller, skal sikre øget legitimitet og tillid til at Europa Samling anbefalinger er et selvstændigt produkt af borgernes arbejde. Således skal tredjeparten udgøre en garant for både politikere, embedsværk og borgere. I Europa Samling er rådgivere fra We Do Democracy valgt som tredjepartssekretariat.

Din deltagelse og support

Tid og proces

Europa Samlingen mødes digitalt 4 gange:

- Kick-off møde, onsdag 19. maj kl. 18-20 (digitalt)
- 1. møde, onsdag 26. maj kl. 18-21 (digitalt)
- 2. møde, torsdag 3. juni kl. 18-21 (digitalt)
- 3. og weekendmøde, lørdag 12. juni og søndag 13. juni (fysisk)

Som medlem af Europa Samlingen er det obligatorisk at kunne deltage ved alle møder for at sikre sammenhæng og repræsentativitet. Bliver du syg eller på anden måde forhindret, er det vigtigt, at du melder det på forhånd.

Support

- Europa Samlingens møder foregår digitalt via videotjenesten Zoom, hvor vi undervejs vil gøre brug af digitale grupperum (breakout rooms).
- Du vil aktivt kunne deltage i samlingen med billede og lyd. Vi anbefaler brug af høretelefoner.
- Du kan logge på via din browser via mac, pc, tablet og mobil og vi anbefale at du allerede nu downloader Zoom-app'en.
- Du er velkommen til at tjekke ind fra 10 minutter inden samlingen starter.
- En uge før hver samling modtager du et link og nærmere information om program og indhold
- Har du brug for hjælp, eller bliver du forhindret i at deltage i samlingerne, bedes du ringe eller skrive til Sara Nardi, konsulenten hos We Do Democracy, på 91870846 eller sara@wedodemocracy.dk

WE DO DEMOCRACY
Rentemestervej 57
2400 København
wedodemocracy.dk

HAR MODTAGET TILSKUD FRA
EUROPA
nævnet

RADIKALE VENSTRE
Christiansborg Slotsplads
1240 København K
radikale.dk